

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Sportovní diplomacie

**Ruská invaze na Ukrajinu a její dopad na sportovní svět: vyloučení
ruských a běloruských sportovců a postoje vybraných mezinárodních
sportovních federací**

(závěrečná práce)

Autor: Mgr. Nikol Kučerová

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Markéta Votoupalová Ph.D.

Odborný vedoucí práce: Bc. Zdeněk Škoda

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 15. 5. 2023

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B. M.', written in a cursive style.

podpis studenta

Poděkování

Ráda bych tímto vyjádřila poděkování paní Markétě Votoupalové, za vedení práce, veškerou ochotu, pomoc, důležité poznámky i trpělivost, taktéž odbornému vedoucímu panu Zdeňku Škodovi za odborné rady a pomoc zejména s koncepcí práce. Velmi ráda bych také poděkovala paní Heleně Vágnerové, za velkou ochotu, cenné poznámky a pomoc i rychlost při opravách práce. Můj dík patří rovněž komisi sportovců ČOV za poskytnutí dotazníku a v neposlední řadě také paní Veronice Zemanové za cenné rady a inspiraci.

Seznam zkratek

ANOC	Asociace národních olympijských výborů
ATP	Asociace tenisových profesionálů
ČOV	Český olympijský výbor
EOA	Evropská olympijská organizace
FIG	Mezinárodní gymnastická federace
FIS	Mezinárodní lyžařská federace
LTA	Britská tenisová federace (Lawn Tennis Association)
IAAF	Mezinárodní atletická federace
IIHF	Mezinárodní hokejová federace
ITF	Mezinárodní tenisová federace
MOV (IOC)	Mezinárodní olympijský výbor
NOV (NOC)	Národní olympijský výbor
OH	Olympijské hry
OSN	Organizace spojených národů
WTA	Ženská tenisová asociace

Obsah

Úvod.....	6
1. Výzkumný design.....	9
2. Základy olympismu - Olympijská charta a olympijský mír.....	12
3. Počátky olympismu a střet s politikou.....	15
4. Válka na Ukrajině - historické pozadí.....	25
5. Vývoj po únoru 2022 z hlediska sportu - vybrané organizace.....	31
5.1. Reakce bezprostředně po vypuknutí války.....	32
5.2. Postup MOV.....	32
5.3. Reakce a postoj Mezinárodní lyžařské federace - FIS.....	44
5.4. Reakce a postoj Mezinárodní federace ledního hokeje - IIHF.....	46
5.5. Reakce a postoj Mezinárodní gymnastické federace - FIG.....	50
5.6. Reakce a postoj světového tenisu - ITF, WTA, ATP.....	52
5.7. Reakce a postoj Mezinárodní atletické federace a Evropské atletické asociace -IAAF a EAA.....	56
6. Průzkum mezi evropskými komisemi sportovců.....	60
7. Postoj české komise sportovců.....	62
Závěr.....	65
Seznam použitých zdrojů.....	69
Seznam příloh.....	79
Přílohy.....	80

Úvod

Když v únoru 2022 začala ruská invaze na Ukrajinu, celý svět byl zděšen a většinově tuto agresi odsoudil. V našem geografickém prostoru se válka dotkla všech oblastí lidské činnosti, sportu nevyjímaje. Okamžitě byly zaváděny různé sankce, od uzavření hranic, zavedení ekonomických a politických sankcí až po omezení, která se týkala sportu. Právě těmi se zabývá moje práce. Během více než jednoho roku, kdy tato práce vznikala, se nejen ve sportovním prostředí stalo mnoho událostí, které si zaslouží pozornost. Cílem práce je zmapovat ty nejdůležitější, které se týkají právě sportu ve vztahu k válce na Ukrajině.

*“Vztah mezi sportem a politikou byl vždy jednou z nejkontroverznějších a nejspornějších otázek, a to jak z hlediska obsahu samotné filozofie, tak i jeho praktické provádění organizovaným sportem a především prostřednictvím olympijských her,”*¹ řekl na konferenci evropských olympijských akademií v srpnu 2022 Dionyssi Gangas z Mezinárodní olympijské akademie. Sport se vždy snažil být apolitický, což je prakticky nedosažitelná meta. Já ji chápu jako ideál, ke kterému je třeba směřovat, ale nikdy ho nelze beze zbytku naplnit. Sport byl mnohokrát v minulosti nástrojem, který politická moc zneužívala ve svůj prospěch. Na to ostatně v jedné části práce poukazuji zejména na příkladu zneužívání olympijských her. Sport může být ale také velmi pozitivní silou, která má moc spojovat. *“(…) sport významně přispívá k záležitostem jako je globalizace, mezinárodní politické jednání a usmíření, rozvoj národních států, mocenské vztahy a mezinárodní vztahy.”*² Ostatně olympismus a jeho ideje samotné překračují rámeček čistě fyzických aktivit. Je to svým způsobem ideologie, která se v mnohém shoduje s hodnotami demokratických národů. Sport jako takový se navíc stal důležitou součástí obrazu národů, což ovšem v důsledku může vést právě k jeho zneužívání, především ze stran totalitních režimů, které právě ve sportu usilují o zlepšování svého mezinárodního image. Olympismus jako takový si však klade za cíl být nadnárodním a spojovat lidi rozdílných jazyků, kultur i barev pleti,

---

¹ GANGAS, Dionyssi: *The Olympic movement as a soft power in the international environment*, in: *The Olympic movement for international understanding and peace*, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipėda 24-26 August 2022, str. 13.

² Tamtéž, str. 14.

proto je také “jeho” rozhodnutí, jak se postavit k válce velmi důležité, ale zároveň komplikované. Střetávají se v něm národní zájmy, morální hodnoty a snahy zůstat nestranný, ale nikoli způsobem, který neodsuzuje jasnou agresi a porušování mezinárodního práva, ale nestranný ve smyslu neuplatňování kolektivní viny a tím i naplnění nediskriminace jednotlivců na základě jejich občanství. Je to rozpor, se kterým se pere celé sportovní prostředí již více než rok, a je nutné podotknout, že ať bude výsledek jakýkoli, nikdy nebude zcela spravedlivý a určitě se nezalíbí všem.

Jak již bylo řečeno, mým cílem je na příkladu několika sportovních odvětví analyzovat, jak se postoje různých oblastí sportu během roku války na Ukrajině vyvíjely a jaký názor na tuto problematiku mají samotní sportovci. Rozeslala jsem proto dotazníky mezi evropské komise sportovců a zabývat se budu také postojem české komise sportovců při olympijském výboru. Na podobné téma již vznikly odborné články, ty ale řeší spíše etickou otázku, problém porušení charty atd. I na tato témata v práci narážím, nicméně mým hlavním cílem je mapování proměn postojů, spíše než jejich hodnocení.

V reakci na válku na Ukrajině došlo k vyřazení ruských a běloruských sportovců ze sportovních akcí a blížící se olympijské hry v Paříži v létě 2024 jsou jedním z důvodů, proč toto téma během posledního roku začalo čím dál tím více ve veřejném prostoru rezonovat. Na tomto místě je vhodné připomenout, jakým způsobem se sportovci na hry dostávají. Samotné kvalifikace mají na starosti mezinárodní federace jednotlivých sportů, které jsou pro každé odvětví specifické. Obecně však platí, že do kvalifikací se započítávají světové a kontinentální akce v celé sezóně před olympiádou. Na základě jejich výsledků a postavení ve světovém žebříčku se pak naplňují národní a mezinárodní kvóty pro start v jednotlivých sportech na olympijských hrách. Je tedy jasné, že možná účast ruských a běloruských sportovců v Paříži záleží již na jejich výsledcích v letní sezóně 2023. Pokud by neměli možnost na těchto kvalifikacích startovat, nemohli by prakticky startovat ani na samotných hrách, i kdyby sankce proti Rusku a Bělorusku byly pro rok 2024 již zcela zrušeny. Je tedy zásadní toto rozhodnutí učinit již nyní. Přesto je i tak v některých sportech v tomto ohledu již pět minut po dvanácté.

Sportovní klání se pochopitelně týká jak mužských, tak ženských kategorií, ale ve své práci pro zjednodušení zpravidla používám mužské označení, generické maskulinum (sportovci, tenisté, gymnasté, atd.). Pokud nespecifikuji jinak, mám tím však na mysli muže i ženy, sportovce i sportovkyně. V práci také občas používám spojení na “základě pasu”. Jsem si vědoma, že toto označení není přesné a může být zavádějící (někdy je možné mít cestovní pas několika zemí, bez jejich občanství). Výraz se ale objevuje v oficiálních vyjádřeních MOV a jiných. Někde jsem ho proto ponechala, jinde jsem se ho snažila nahradit “občanstvím” nebo “státní příslušností”.

1. Výzkumný design

Celá práce je koncipována jako jednopřípadová studie, která se zabývá postoji a reakcemi sportovního prostředí na válku na Ukrajině a na příkladu MOV a pěti světových sportovních federací sleduje jejich proměnu v čase. Ke studii bylo třeba vymezit otázky a zkoumané aspekty. V mnohém se přibližuje historickému výzkumu, který se zabývá popisem minulosti na základě zkoumání relevantních dat.³

Jedním z důvodů, proč jsem začala pracovat na tomto tématu, byl informační šum, který se ohledně vyřazení ruský a běloruský sportovců ze sportovních soutěží ve veřejném prostoru objevoval. Různá prohlášení různých sportů a sportovních organizací se měnila v čase. Po půl roce si už téměř nikdo nepamatoval, jaká prohlášení na začátku války na Ukrajině skutečně zazněla. Chtěla jsem proto tyto informace seřadit, utřídit a také zasadit do historického kontextu.

V první části textu se věnuji převážně vývoji olympijského hnutí. Tento postup jsem zvolila proto, abych ukázala, že propojení politiky a sportu není nic nového a dokonce i bojkot či vyřazování z olympijských her se již v minulosti odehrály. Samozřejmě, že svět sportu se neomezuje na olympijské hry, nicméně právě olympiády jsou celosvětově nejsledovanější sportovní akcí a navíc právě kvůli olympijským hrám, které mají být v roce 2024 v Paříži, se diskuze ohledně vyřazení ruských a běloruských sportovců velmi vyostřila. K popisu vývoje olympijského hnutí i stěžejních momentů, kdy politika sport velmi negativně ovlivnila, jsem využila několik zásadních monografií, které se tomuto tématu věnují, ale také vlastní diplomovou práci. Informace k aktuálním událostem jsem čerpala z internetových článků českých i světových médií.

Ve druhé kapitole se zabývám historickým kontextem války na Ukrajině, protože je podle mě velmi důležité si v současné situaci vývoj této oblasti připomenout. Ve veřejném prostoru koluje mnoho mýtů a polopravd, které se často nezakládají na reálných faktech.⁴ Čerpala jsem především z monografie profesora Jana Rychlíka, který se historii Ukrajiny dlouhodobě věnuje a se svými kolegy z Ukrajiny napsal knihu *Dějiny*

³ Viz např.: HENDL, Jan: *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, Praha: Portál 2005, s. 104 a 133.

⁴ Viz.: VAIDIŠOVÁ, Natálie: *Ukrajinské téma jako nástroj konsolidace Putinova Ruska*, Praha, 2023, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Vedoucí práce Mgr. Daniela KOLENOVSKÁ PhD.

Ukrajiny, ve které velmi podrobně rozebírá vývoj celého regionu.⁵ Ke zjednodušení a větší přehlednosti tématu mi také pomohla jeho veřejná přednáška z jara 2022 v Krajské vědecké knihovně v Liberci, která je ke shlédnutí na youtube.⁶

Ve stěžejní třetí kapitole konečně obracím pozornost do nedávné minulosti. Snažím se přehledně shrnout reakci sportovního prostředí na invazi Ruska na Ukrajinu a představit různé postoje a jejich proměnu v čase. Důležitým faktorem v celém sportovním prostředí pochopitelně byl a je postoj MOV, který pro mnohé určuje směr a je autoritou. Dále jsem se zaměřila na několik sportů, které jsem vybírala mezi letními, zimními, individuálními i kolektivními sporty s různými postoji. Také jsem samozřejmě zohlednila všeobecnou popularitu a dosah těchto sportů. Zaměřila jsem se proto na Mezinárodní lyžařskou federaci, sdružující veškeré lyžařské disciplíny (kromě biatlonu), dále na tenis, jehož struktura je trochu složitější, hokej, gymnastiku a atletiku. Ve všech těchto případech jsem musela čerpat informace čerpat výhradně z internetu, protože se jedná o problematiku nanejvýše rok starou a žádná odborná monografie k ní ještě neexistuje. Od invaze bylo napsáno několik článků a studií, které se problematice věnují, ale rozebírají jí spíše z etického, či morálního pohledu.⁷ Mým cílem bylo zaměřit se na původ informací (tzn. MOV a mezinárodní federace) a proměnu jejich názorů, pokud nějaká nastala. Z internetových zdrojů jsem se soustředila na oficiální stránky daných federací a organizací, ale také na články z českých i světových médií.

Ve čtvrté kapitole jsem měla v úmyslu použít dotazník, který jsem rozeslala evropským komisím sportovců, respektive mezi evropské olympijské výbory. Podrobněji se úskalím s tím spojeným věnuji v dané kapitole. Stručně řečeno, vrátilo se mi velmi málo odpovědí, přesto jsem se rozhodla výsledky zmínit. K popsání tématu jsem ale použila vývoj názorů v české komisi sportovců, které jsem v daném čase součástí,

---

⁵ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCSI: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015.

⁶ RYCHLÍK, Jan: *Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška)*, in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

⁷ ADAIR, Daryl: *Sport sanctions against invasive Russia*, in: *The geopolitical economy of sport: Power, politics, money and the state*, New York, 2023. ;

GORETTI, Leo: *The sporting sanctions against Russia: Debunking the myth of sport's neutrality*, IAI Papers, 2022;

HARMS, Victoria: *Russia's invasion of Ukraine - Will it change the Olympics*, *Journal of emerging sport studies*, Volume 7, St. Catharines, 2022.

a také dotazník, který jsme za komisi rozeslali mezi české sportovce. V tomto případě jsem byla o poznání úspěšnější.

Největší problém mi dělalo časové vymezení, respektive termín, do kterého budu události sledovat. Původně jsem si dala za cíl zaměřit se na rok, který uběhl od invaze Ruska na Ukrajinu. Nicméně na jaře 2023 události nabraly rychlý spád, téma bylo hojně komunikované, a proto jsem toto datum několikrát překročila. Nakonec jsem práci uzavřela ke konci dubna 2023, kdy se na Plénu ČOV schválilo prohlášení, že ČOV je proti jakékoli formě účasti Ruska a Běloruska v olympijských kvalifikacích i na olympijských hrách v Paříži 2024, pokud bude trvat válečný konflikt na Ukrajině.⁸

---

⁸ ČTK: Český olympijský výbor se vymezil proti účasti ruských a běloruských sportovců na olympiádě, *iRozhlas.cz* [online], 27.4.2023, [cit. 1.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/ory9f>.

2. Základy olympismu - Olympijská charta a olympijský mír

Olympijské hnutí, tak jak bylo vytvořeno před více než sto lety, stále stojí na svém základním dokumentu, kterým je Olympijská charta,⁹ jakási ústava pro sportovní prostředí, připomíná základní principy a hodnoty olympismu, ale slouží také jako stanovy pro Mezinárodní olympijský výbor. Vedle toho vymezuje práva a povinnosti tří hlavních složek olympijského hnutí, tedy samotného MOV, Mezinárodních federací a Národních olympijských výborů.¹⁰ Pro kontext spojený s válkou a tématem vylučování sportovců z mezinárodních akcí je nutné věnovat pozornost několika pravidlům Olympijské charty.

V základních principech olympismu charta hovoří mimo jiné o tom, že: *“Cílem olympismu je zapojit sport do služby harmonického rozvoje lidstva s cílem vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti.”* Dále také zdůrazňuje, že provozování sportu je lidským právem a každý jednotlivec musí mít možnost ho provozovat bez jakékoli diskriminace. V neposlední řadě charta uvádí, že sportovní organizace, spadající do olympijského hnutí, uplatňují olympijskou neutralitu.¹¹

V kapitole 1 v první části, věnované složení a organizaci olympijského hnutí, se také píše: *“Cílem olympijského hnutí je přispívat k vytváření mírovějšího a lepšího světa výchovou mládeže prostřednictvím sportu..”*¹² Druhá část, která řeší poslání a úlohu MOV, je uvedeno, že kromě jiného musí MOV podporovat mír a podnikat takové kroky, které posilují jednotu olympijského hnutí, a tím chrání jeho nezávislost, zachovává a podporuje jeho politickou neutralitu a autonomii sportu. V tato část také zakazuje všechny formy diskriminace, obtěžování, ale též politické či komerční zneužití sportu a sportovců. Dále má MOV povzbuzovat a podporovat snahy sportovních organizací

---

⁹ ČOV: Olympijská charta v aktuální znění, *Olympijskytym.cz* [online] 2.1.2012 [cit. 5.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vry9O>, str. 10.

¹⁰ Mezinárodní federace sdružují národní federace v konkrétních sportech mezi sebou a pořádají společné závody a utkání. Národní olympijské výbory sdružují národní federace různých sportů v rámci jedné země.

¹¹ ČOV: Olympijská charta v aktuální znění, *Olympijskytym.cz* [online] 2.1.2012 [cit. 5.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vry9O>, str. 10.

¹² ČOV: Olympijská charta v aktuální znění, *Olympijskytym.cz* [online] 2.1.2012 [cit. 5.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vry9O>, str. 11.

a státních orgánů o zajištění profesionální a sociální budoucnosti sportovců.¹³ Nakonec pátá část kapitoly 1 o olympijské solidaritě říká, že jejím cílem je: *„(...) poskytovat pomoc N.O.V. pro programy rozvoje sportovců, zejména těch, kteří to potřebují nejvíce.”*¹⁴

Vedle úloh a povinností MOV, řeší charta ve své 4 kapitole také poslání jednotlivých Národních olympijských výborů (NOV). Pro téma mé práce je zásadní část, kde se hovoří o nutnosti zachování autonomie a odolávání všem nátlakům, včetně nátlaků politických, které mohou bránit v plnění Olympijské charty.¹⁵

Veškeré výše zmíněné úseky Olympijské charty jen dokazují, jak složitá je problematika vyřazování některých států z mezinárodních soutěží. Protože nejsem právník, zdržím se jejich odborného výkladu. Nicméně i jako laik dokáži říci, že některé kroky, které byly ve sportovním prostředí v uplynulém roce od začátku války uplatňovány, s chartou přinejmenším nesouzní. Samozřejmě na tomto místě nechci hodnotit relevanci kroků učiněných ze stran různých sportovních subjektů, protože situace, do které se dostaly, byla a je v mnohých ohledech naprosto bezprecedentní. Situace podobná válce na Ukrajině se doposud neřešila ani v souvislosti s jinými konflikty na světě, které v poslední době probíhaly a probíhají. V tomto ohledu například asijské nebo africké olympijské výbory, ale také jejich sportovci, mnohým opatřením a zákazům pro ruské a běloruské sportovce nerozumí.¹⁶ Musím zde rovněž zdůraznit, že nehodnotím či neobhajuji nic z toho, co v této válce skutečně učinila ruská vláda a armáda. Podobná agrese si nezaslouží nic než odsouzení.

Důležité pro celistvost tématu je také princip olympijského příměří (*Ekecheiria*), jehož tradice sahá až do starověkého Řecka, do 8. století před naším letopočtem. Na základě smlouvy byla umožněna bezpečná účast na starověkých olympijských hrách pro všechny sportovce i diváky ze všech řeckých městských států včetně těch, které proti sobě jinak neustále válčily. Nejdůležitější podmínkou příměří byl zákaz veškerých nepřátelských akcí. Příměří původně trvalo měsíc, později dokonce tři měsíce, během

---

¹³ ČOV: Olympijská charta v aktuální znění, *Olympijskyty.cz* [online] 2.1.2012 [cit. 5.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vry9O>, str. 11-12.

¹⁴ Tamtéž str. 13.

¹⁵ Tamtéž str. 35.

¹⁶ *Tyto informace pocházejí z mezinárodních online jednání, která se konala a konají na různých úrovních (národní federace, olympijské výbory, komise sportovců); na jednom z nich jsem byla přítomna.*

tohoto období mohli sportovci i diváci cestovat do Olympie zcela bezpečně. Jakékoliv porušení příměří bylo považováno za urážku samotného Dia, kterému byla olympiáda zasvěcena.¹⁷

Téma míru, humanismu a spolupráce mezi národy bylo velmi silné i pro obnovitele olympijské tradice barona Pierra de Coubertina. Idea mírového soužití během olympijských her je symbolizována pěticí spojených kruhů, které Coubertin sám nakreslil. Myšlenka míru, jak bylo zmíněno výše, je také v několika bodech obsažena v Olympijské chartě. V roce 1992 bylo OSN vyzváno ze strany MOV, aby se vrátilo k tradici Ekecheirie a zabránilo nepřátelství během her a bezprostředně po nich.¹⁸ Na tomto základě od roku 1993 Valné shromáždění OSN opakovaně vyjadřuje svou podporu ideálu olympijského příměří a poslání MOV tím, že rok před každými olympijskými hrami, tedy každé dva roky, přijímá rezoluci: *“Budování mírového a lepšího světa prostřednictvím sportu a olympijského ideálu”*. Valné shromáždění OSN požádalo prostřednictvím rezolucí svoje členské státy, aby dodržovaly olympijské příměří opakovaně, konkrétně v letech 1993¹⁹ (*Dodržování olympijského příměří*), 1995 (*Olympijský ideál*), 2000 (*Deklarace tisíciletí Organizace spojených národů*) a 2003 (*Sport jako prostředek k podpoře vzdělávání, zdraví, rozvoje a míru*). K prosazování míru prostřednictvím sportu bylo v červenci 2000 ze společné iniciativy MOV a Řecka založeno Mezinárodní centrum olympijského příměří (IOTC). Symbolem olympijského příměří je holubice míru s olympijským ohněm v pozadí.²⁰

Olympijské příměří je právě to, co porušil Vladimir Putin a jeho armáda, když v únoru 2022 napadli Ukrajinu, neboť v té době ještě trvalo “chráněné období” mezi zimní olympiádou a zimní paralympiádou, která ještě nezačala, ale na kterou se období míru vztahuje také.

---

¹⁷ BULATOVA, Maria: *The Olympic truce: The history and modernity*, in: The Olympic movement for international understanding and peace, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipeda 24-26 August 2022, str. 34-45.

¹⁸ Detailněji na webu OSN, *un.org*, dostupné na: www.un.org/en/olympictruce.

¹⁹ Rezoluce OSN z roku 1993 A/RES/48/10, dostupné na: <https://1url.cz/xryPr>.

²⁰ BULATOVA, Maria: *The Olympic truce: The history and modernity*, in: The Olympic movement for international understanding and peace, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipeda 24-26 August 2022, str. 34-45.

3. Počátky olympismu a střet s politikou

K pochopení současnosti často pomáhá pohled do historie, proto se nyní na chvíli zastavme u několika událostí, které byly “ukázkovými” příklady propojení politiky a sportu.

Nejvýraznějším příkladem propojení sportu a politiky jsou olympijské hry. V moderní době se z nich stal celosvětový fenomén a jejich myšlenka olympismu by měla být základním kamenem pro veškerý sport. Olympijské hry obnovil zakladatel francouzského atletického svazu Pierre de Coubertin²¹ koncem 19. století. Svou koncepcí a pojetím novodobých olympijských her navázal na ideály antických tradic a propojil kult zdravého ducha a těla. Jednou ze základních myšlenek byla výchova nové generace mladých lidí, kteří nebudou řešit konflikty válkami, ale jejich soupeření se bude odehrávat pouze na sportovním poli. Olympijské hry měly být oslavou sportu, ale také spolupráce, fair play a klidu zbraní. Coubertin v roce 1894 založil Mezinárodní olympijský výbor, sepsal základy olympijské charty a uspořádání OH²², které platí dodnes. Těžištěm je ideál “kalokagathie”, který Coubertin dále rozvinul jako cílevědomý rozvoj osobnosti sportovce, jenž by měl být kultivovaný v harmonii svých fyzických, duchovních, morálních a společenských sil.²³

První olympijské hry se konaly v roce 1896 v Aténách, kde soutěžilo asi tři sta sportovců v devíti disciplínách. Po téměř 130 letech je z olympijských her největší

---

²¹ *Pierre de Coubertin byl francouzský pedagog, historik a sportovní funkcionář. Narodil se 1. ledna 1863 v Paříži a zemřel 2. září 1937 v Ženevě. Proslavil se založením moderních olympijských her a Mezinárodního olympijského výboru. Nejprve studoval na vojenské škole, poté na škole politických věd, ale odmítl se stát důstojníkem a začal studovat pedagogiku. Sám aktivně sportoval, věnoval se boxu, šermu, jezdeckví a veslování. Byl velkým propagátorem tělesné výchovy na školách, kde se zasazoval o znásobení hodin tělesné výchovy, ale také o výstavbu sportovišť, organizování sportovních spolků a soutěží při školách i mimo ně. Organizoval rovněž národní a mezinárodní kongresy a konference o tělesné výchově. Podporoval přátelství mezi národy a odmítal nacionalismus. Do roku 1914 sám financoval většinu akcí MOV. Po první světové válce se stal “pouze” čestným předsedou MOV a začal se opět více věnovat pedagogické činnosti. V roce 1926 vyhlásil “právo na sport” jedním z lidských práv. Založil také Světovou pedagogickou unii a Mezinárodní byro sportovní pedagogiky. Napsal mnoho významných prací, věnovaných sportu, sportovní pedagogice i sportovní psychologii, tělesné výchově, obecným dějinám a v neposlední řadě také problémům své současnosti.*

²² DOVADIL, Josef a kol.: *Olympismus a jak to bylo*, Praha 2004, s. 21.

²³ Tamtéž, s. 22.

světová, nejen sportovní, událost. Miliony diváků po celém světě sledují několik tisíc sportovců, kteří jednou za čtyři roky startují na letních a zimních olympijských hrách. Olympijské kruhy jsou jednou z nejchráněnějších a zároveň nejdražších značek (symbolů) na světě a zahajovací ceremoniál olympijských her je jedním z nejsledovanějších televizních přenosů na světě, sledují ho stamiliony lidí. Již z tohoto výčtu je jasné, že obrovská popularita olympijských her a sportu jim dává i obrovskou sílu. Mají sílu působit na veřejnost, sílu velkých příběhů a gest. Je logické, že tuto sílu se někdy nebojí využít ani politici. Každá vyspělá země investuje na svoji reprezentaci nemalé prostředky. Sport je skvělou příležitostí, dát o sobě v pozitivním smyslu vědět na mezinárodním poli. Je proto logické, že politická reprezentace se snaží sport alespoň trochu kontrolovat. Ve vyspělých demokraciích není vliv politiků tak silný jako ve státech autoritářských nebo v diktaturách. Stává se také, že sport je používán v mezinárodních konfliktech jako nástroj vydírání (například hrozba bojkotu), nátlaku i trestu. Nesmíme ale zapomenout i na možnost pozitivního využití sportovní diplomacie, jako je například navázání kontaktů s jinak zneprátelenou zemí a jejími představiteli. Asi nejznámější je příklad tzv. Pingpongové politiky, kdy po desítkách let politici USA a Čínské lidové republiky znovu navázali diplomatické vztahy až na popud přátelských vztahů pingpongových reprezentací.²⁴

Sport a politika se pochopitelně neprotínají jen na olympijských hrách, což ostatně příklad pingpongové diplomacie dobře dokazuje. Nicméně olympijské hry díky svému dosahu přitahují mnohem více pozornosti a tudíž i více možností, jak je využít v politice. V historii se můžeme setkat s celou řadou případů, kdy byl sport politikou velmi ovlivněn, většinou bohužel velmi negativně. Ostatně jako se dnes v době války na Ukrajině zabýváme tím, jakým způsobem by měl sportovní svět reagovat, i v minulosti sportovci dopláceli na rozhodnutí politiků na všech stranách, ať již v demokratických, autoritářských či totalitních režimech.

Poprvé do programu olympijských her zasáhla první světová válka, která způsobila osmiletou pauzu. Prvních poválečných her v roce 1920 v Antverpách se nesměly účastnit země, které byly označeny za viníky války, tedy Německo, Rakousko, Turecko,

---

²⁴ BĚLOVSKÁ, Naďa, 40 let od "pingpongové diplomacie", která přispěla ke sblížení USA s Čínou, *iRozhlas* [online], 12.4.2021, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Qry9W>.

Maďarsko a Bulharsko. Došlo tak k prvnímu většímu politickému zásahu v dějinách moderního olympijského sportu. Bylo to poprvé, kdy byli sportovci vyřazeni z této významné sportovní události, protože byli občany státu, který způsobil válku. Z dnešního pohledu šlo o velmi přísný trest, neboť bylo již dva roky po válce. Ve dvacátých letech sice olympiáda samozřejmě nedosahovala ještě dnešního rozměru, ale v kontextu doby šlo o velmi významnou akci, jež do té doby neměla obdoby. První moderní skutečně velkolepou olympiádou byly hry v roce 1936 v Berlíně, bohužel však přinesly mnoho kontroverzních událostí a zneužití sportu čistě pro politické účely. Téměř každý člověk, který se zajímá o sport, někdy slyšel o olympiádě v Berlíně, málokdo si však vzpomene, že v roce 1936 proběhly také zimní olympijské hry. Jako úplně první zimní olympiáda byly zpětně uznány hry v roce 1924 v Chamonix, od té doby se zimní olympiáda konala stejně jako ta letní jednou za čtyři roky. Ve dvouletých cyklech se začala s letní střídát až v 90. letech 20. století. V roce 1936 se zimní olympijské hry konaly také na německém území, v Garmisch-Partenkirchenu. Máme o nich mnohem méně informací, ovšem je jisté, že tam si Hitler a jeho aparát v mnohých věcech vyzkoušel, kam až může zajít, jakým způsobem může hry ovlivňovat a jak nejlépe představit úspěchy.²⁵

Necelý měsíc po ukončení zimní olympiády obsadila německá armáda demilitarizovanou oblast Porýní, což znamenalo porušení mezinárodních úmluv. Hitlerovi to však prošlo, stejně jako podpora Itálie při napadení Habeše a generála Franca v občanské válce ve Španělsku. Mezinárodní společenství pořadatelství olympijských her Berlínu ponechalo, navzdory silným hlasům, které se snažily konání těchto her zvrátit, nejen kvůli výše zmiňovaným konfliktům, ale také kvůli represím uvnitř státu, především kvůli pronásledování obyvatel židovského původu či komunistů. Vznikaly různé výbory na obranu olympijské myšlenky²⁶, nicméně nakonec nebyly úspěšné. MOV se nechtěl nechat ovlivnit politickou situací a jejími dopady a ponechal pořádání her Hitlerovi. Berlínské hry byly skutečně velkolepou podívanou, která měla hlavně ukázat síly a schopnosti nacistického režimu. Byl vybudován ohromující komplex sportovišť a bylo zavedeno i několik novinek, například štafeta s olympijským ohněm z Olympie,

---

²⁵ KUČEROVÁ, Nikol: *Olympijské hry v roce 1936 v Garmisch-Partenkirchenu a v Berlíně*, Diplomová práce, Technická univerzita v Liberci 2018.

²⁶ *V Československu vznikl Výbor na přeložení olympijských her z Německa, jehož předními představiteli byli olympionik Oskar Hekš a sochař, malíř, grafik a spisovatel Jakub Obrovský.*

vypouštění holubic míru, přímé přenosy v rádiích po celém světě atd. Podle počtu medailí Německo olympiádu vyhrálo a Hitlerův režim vyšel z her značně posílen. Olympijské hry tak podpořily rozvoj plánů na násilné podmanění světa a Hitler směřoval k něčemu, co později vyústilo v největší válečný konflikt v dějinách.

Druhá světová válka opět přerušila cyklus olympiád, tentokrát na více než deset let. V roce 1940 se hry měly konat v Tokiu, ale konaly se až v roce 1948 v Londýně a předtím v zimě v St. Moritz. Navíc se zde opět nesměli zúčastnit sportovci ze zemí, které válku způsobily, tedy z Německa a Japonska.

Od padesátých let se do sportu promítaly problémy studené války, do tlaku na sportovní úspěchy se začala promítat touha po zvyšování státní prestiže. Čím více se sport stával masovější záležitostí, tím více se ho státy a režimy snažily využívat jako důkaz kvality a úspěšnosti daného společenského systému.²⁷

K zákazu startu na olympiádách pro určitou skupinu sportovců došlo po obou světových válkách. O bojkot her, jako formu politického nátlaku se pokoušelo mnoho skupin i jednotlivců už v roce 1936, ale byl poprvé použit až v roce 1956, kdy letní olympijské hry hostil australský Melbourne. Tehdy se Čína rozhodla neposlat na hry svoji výpravu kvůli účasti Taiwanu, Egypt a Libanon zase olympiádu bojkotovaly kvůli egyptsko-izraelské válce a obsazení Suezského průplavu francouzskou a britskou armádou. A nakonec Nizozemsko, Španělsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko svojí neúčastí vyjadřovaly nesouhlas se sovětskou invazí do Maďarska.²⁸

Po klidnějším období přišla v roce 1968 olympiáda v Mexiku, kterou provázela celá řada protestů proti obrovským finančním výdajům, jež kontrastovaly se značnými sociálními problémy země. Demonstrace však byly krvavě potlačeny. Těsně před zahájením her vzbudila rozruch invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Československo zvažovalo neúčast, nakonec však výprava československých sportovců na hry do Mexika došla a celý svět si dodnes pamatuje gesta gymnastky Věry Čáslavské, která zcela evidentně odkazovala na ruskou invazi. V Mexiku se měla po osmi letech účastnit olympiády také Jihoafrická republika avšak 40 jiných afrických států na to reagovalo hrozbou bojkotu, takže sportovci z JAR museli být z her vyřazeni. Při

---

²⁷ KOLÁŘ, František: *Stručná historie olympismu*, In: Dovídil a kol.: *Olympismus a jak to bylo*, Praha 2004, s.85.

²⁸ Tamtéž, s.93.

vyhlašování vítězů v běhu na 200m dva afroameričtí sprinteři otevřeně demonstrovali své sympatie k radikálnímu hnutí "Black Power"²⁹, oba sprinteři byli vedením výpravy ihned posláni domů.³⁰

Tragické vyústění střetu politiky a sportu měl známý incident na olympijských hrách v Mnichově v roce 1972. Arabští teroristé tam zajali izraelské sportovce jako rukojmí a požadovali, aby izraelská vláda propustila dvě stě arabských teroristů vězněných v Izraeli. Dva ze zajatců na místě zastřelili a se zbytkem chtěli po vypršení ultimáta odletět do Egypta. Západoněmecká jednotka se pokusila rukojmí osvobodit, došlo ale k přestřelce a atentátníci nakonec vrtulníky i s rukojmími odpálili do vzduchu. Celkem zemřelo 11 izraelských sportovců, jeden policista a pět z osmi atentátníků. Po tragédii se vedly spory, zda by se mělo v takové bezprecedentní situaci pokračovat v konání her. MOV se nakonec rozhodl olympiádu nepřerušit, přesto se sportovní výpravy z Izraele, Norska, Nizozemska a Filipín rozhodly odcestovat domů. Až do konce her vlály vlajky všech zemí na sportovištích na půl žerdi.³¹

Politické spory ovládly také další letní olympijské hry v Montrealu 1976. Původně bylo přihlášeno 116 zemí, ale 24 z nich, především afrických, se rozhodlo do Kanady necestovat. Požadovaly vyřazení Nového Zélandu, protože jejich ragbyová reprezentace nerespektovala bojkot rasistické Jihoafrické republiky a zúčastnila se tamních zápasů. MOV se požadavky příliš nezabýval a tyto země se olympiády nezúčastnily. Kromě toho byla Rhodesie vyřazena kvůli vlastní rasistické politice a Tchaj-wanu byl zakázán start pod názvem Čínská republika, a proto se jeho sportovci her také nezúčastnili. Na olympiádě v Montrealu tak startovalo zhruba o tisíc sportovců méně než o čtyři roky

---

²⁹ *Black power je radikální směr v černošském hnutí v USA, který se zformoval ve druhé polovině 60. let 20. století jako reakce na rasismus. Hlásal společenskou a politickou rovnoprávnost afroamerického obyvatelstva v USA.*

³⁰ *Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 121; HAVRÁNKOVÁ, Hana, Pavel, HLADÍK, František, KOLÁŘ, Jiří, KÖSSL, Marek, WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999, s. 92.*

³¹ *Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 121; HAVRÁNKOVÁ, Hana, Pavel, HLADÍK, František, KOLÁŘ, Jiří, KÖSSL, Marek, WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999, s. 92.; Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 137.*

předtím v Mnichově. Touto olympiádou byla odstartována série bojkotů letních olympijských her.³²

Další olympijské hry se totiž konaly v roce 1980 v Sovětském svazu. Ten v předchozím roce vojensky intervenoval v Afghánistánu a prezident Spojených států amerických Jimmy Carter počátkem roku 1980 pohrozil bojkotem her v Moskvě a vyzval MOV k jejich přeřazení. MOV však na výzvu nereagoval a USA se nakonec k bojkotu odhodlaly. K jejich rozhodnutí se navíc připojilo 29 jiných zemí, mezi kterými nechyběly Německá spolková republika, Kanada či Japonsko a dalších 33 států na pozvání Moskvy vůbec neodpovědělo. Někteří sportovci z těchto států sice v Moskvě startovali pod neutrální vlajkou MOV coby nezávislí, ale i tak se jednalo o doposud největší zásah do světového sportu. Ve výsledku tímto rozhodnutím nakonec utrpěli samotní sportovci. Bojkot původnímu záměru nijak nepomohl. Sovětská vojska zůstala v Afghánistánu až do roku 1989.³³

Reakce ze strany SSSR na sebe na sportovním poli nechala čekat pouze čtyři roky. Na oplátku bojkotu "Západu" se rozhodl společně s dalšími státy východního bloku pod záminkou bezpečnosti vlastních sportovců reagovat bojkotem olympijských her v americkém Los Angeles 1984.³⁴

Bojkotu se nevyhnuly ani následující olympijské hry v Soulu 1988, i když již ne v takové míře jako v předchozích dvou případech. Diskuze o správnosti přiřazení olympiády do Jižní Koreje se vedly již v roce 1984 během předchozí olympiády. Nakonec se jich nezúčastnili sportovci z Kuby, Nikaragui a Etiopie, tyto země tím vyjadřovaly podporu Korejské lidově demokratické republice.

V roce 1992 učinil Mezinárodní olympijský výbor důležitý krok směrem k mírovému úsilí celého olympijského hnutí. Vyzval světové společenství, aby se vrátilo k ekecheirii, posvátnému míru dodržovanému během antických olympijských her, a zastavilo veškeré

---

³² *Kronika olympijských her 1896–1996* (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 121; HAVRÁNKOVÁ, Hana, Pavel, HLADÍK, František, KOLÁŘ, Jiří, KÖSSL, Marek, WAIC: *Český Olympismus – 100 let*, Praha 1999, s. 92.

³³ Tamtéž, s. 153; HAVRÁNKOVÁ, Hana, Pavel, HLADÍK, František, KOLÁŘ, Jiří, KÖSSL, Marek, WAIC: *Český Olympismus – 100 let*, Praha 1999, s. 107.

³⁴ Podrobně v: Kučerová, Nikol: *Československý bojkot Letních olympijských her v Los Angeles a jeho účast na hrách „Družba“ v roce 1984*, Liberec 2014, Bakalářská práce, Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.

nepřátelství během her a bezprostředně po nich. Od roku 1993 díky tomu Valné shromáždění OSN opakovaně vyjadřuje svou podporu ideálu olympijského příměří před každými olympijskými hrami, tedy ve dvouletém cyklu. V červenci 2000 bylo navíc z iniciativy Řecka a MOV založeno Mezinárodní centrum olympijského příměří, symbolizované holubicí s tradičním olympijským ohněm v pozadí.³⁵

Situace s bojkoty i výraznějšími politickými zásahy se uklidnila a spory ohledně pořadatelských zemí utichly na celých dvacet let. Z politického pohledu sporná byla olympiáda v roce 2008 v čínském Pekingu. Rozruch vyvolalo umístění her do této nesvobodné komunistické země především mezi ochránci lidských práv, kteří upozorňovali na jejich nedodržování ze strany čínské vlády. Nahlas se také kromě toho hovořilo o výhrůžkách Číny Tchaj-wanu, o situaci v Tibetu nebo o působení Číny v zemích třetího světa. O všech těchto problémech se vědělo dlouho dopředu, argumentem proč hry v Číně uspořádat byla pomoc jejímu hospodářskému rozvoji a s ním spojeného pokroku v oblasti lidských práv. Tato olympiáda, plánovaná takřka na zelené louce, se stala megalomanskou a nejdražší olympiádou v dějinách. V Pekingu byla uspořádána takřka výhradně z politických důvodů, MOV doufal, že Číně se "otevrou oči" a nastoupí cestu k demokracii. Svoji "šanci" však Čína nevyužila a západ se velmi mýlil. V dané době se o této olympiádě psalo jako o vstupu Číny do "klubu moderních velmocí", ale také jako o výsměchu ušlechtilým ideálům olympijského hnutí.³⁶ Mnozí funkcionáři, politici i sportovci se obávali teroristického útoku³⁷, jiní Čínu otevřeně kritizovali³⁸ nebo proti ní dokonce protestovali³⁹. Olympiádu v Pekingu v roce 2008 přesto žádná ze zemí oficiálně nebojkotovala.

Obdobně kontroverzní jako přidělení letní olympiády Pekingu, bylo zvolení Ruska coby pořadatelské země pro zimní olympijské hry v roce 2014. Spory opět vyvolávaly otázky lidských práv v Rusku i financování samotné olympiády. Tyto obavy se bohužel

---

³⁵ BULATOVA, Maria: *The Olympic truce: The history and modernity*, in: The Olympic movement for international understanding and peace, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipeda 24-26 August 2022, str. 34-45.

³⁶ LOMOVÁ, Olga: *Olympijské ideály v Pekingu*, in: Literární noviny, roč. 19, č. 32, 4. 8. 2008, s. 1 a 8.

³⁷ KALENSKÁ, Renata: rozhovor s Milanem Jiráskem: *Bojím se teroristického útoku v Pekingu*, in: Lidové noviny, roč. 21, č. 174, 26. 7. 2008, s. 11.

³⁸ SODOMKOVÁ, Magdalena: *Peking 2008: Politici v roli chytré horákyně*, In: MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008, s. A/3.

³⁹ VEČEŘA, Tomáš: *Je v cíli i přes protesty*, In: MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008, s. A/4.

opět ukázaly jako více než oprávněné. Nejen že byly hry zdaleka nejdražší olympiádou v historii, v jejich průběhu samotné dějiště her připomínalo spíše vojenské ležení než svátek sportu a míru. Krátce po jejich ukončení Rusko anektovalo Krym a podílelo se na rozpoutání válečného konfliktu na Ukrajině. Až dnes, devět let poté, můžeme vidět konečné důsledky těchto činů. Samostatnou kapitolou pro sport byl navíc státem podporovaný doping ruských sportovců, jehož rozsah vyvolal pobouření v celém světovém sportu. Kvůli němu bylo Rusko z her oficiálně vyloučeno od roku 2018. Ruští sportovci, kteří prošli mnoha testy však mohli startovat pod olympijskou vlajkou. Místo ruského reprezentačního stejnokroje na sobě museli mít oblečení s označením “Olympic athletes from Russia”.

Ani umístění letních her do brazilského Ria de Janeiro nebylo podle mnohých příliš šťastné, protože se Brazílie potýkala s výraznými ekonomickými a sociálními problémy. Do poslední chvíle nebylo ani jasné, jestli se organizátorům vůbec podaří vše včas přichystat. Do očí bijící byl kontrast ohromných chudinských čtvrtí a vysoké kriminality ve městech a pořádané, naleštěné a přátelské atmosféry olympijských vesnic a sportovišť. Ani místní klimatické podmínky nebyly pro mnohé sporty zrovna příznivé a velké obavy vyvolával také rozvoj epidemie viru Zika, který přenáší místní hmyz. Někteří sportovci z tohoto důvodu dokonce do Ria ani neodcestovali.

Kvůli blízkosti demilitarizovaného pásma a hranic se Severní Koreou, vyvolávala obavy části veřejnosti také zimní olympiáda v jihokorejském Pchjongčchangu v roce 2018, zejména když Severní Korea provedla v září 2017 šestý, do té doby největší jaderný test.⁴⁰ Francouzské ministerstvo kvůli tomu pohrozilo možností bojkotu her, pokud nebude zajištěna bezpečnost sportovců,⁴¹ o den později s podobným prohlášením přišly také Rakousko a Německo⁴². Francie nakonec od záměru upustila, ale v prosinci 2017, několik týdnů před zahájením her, americká velvyslankyně při OSN Nikki Haleyová

---

⁴⁰ ČTK: Šestý jaderný test KLDR je dosud největší. Jižní Korea žádá potrestání, *iDnes* [online], 3.9.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/sr7rM>.

⁴¹ LOUGH, Richard, Hyunjoo, JIN: Olympics - France to skip 2018 Winter Games if security not assured. *Reuters* [online]. 21.9.2017, [cit. 16.4.2023], <https://1url.cz/lryPN>.

⁴² AFP: Olympics: North Korea triggers 2018 Winter Olympics security scare, *The Straits Times* [online], 23.9.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/GryPH>.

řekla, že je otázkou, jestli se sportovci USA vůbec her zúčastní.⁴³ Po několika dnech však Bílý dům účast amerických sportovců potvrdil.⁴⁴ Za pozitivní dopad jihokorejské olympiády se dá označit částečné zlepšení vztahů mezi Severní a Jižní Koreou, potažmo západními státy. V některých disciplínách startovali sportovci obou Koreí společně. Her se také zúčastnila početná delegace z KLDK, jejíž součástí byly roztleskávačky, hudebníci a vysocí představitelé státu. Během samotných her došlo k několika jednáním představitelů obou zemí.

Tokijské olympijské hry v roce 2020 byly více než politikou ovlivněny pandemií COVID-19 a musely být poprvé v historii o rok odsunuty z jiného než válečného důvodu. Po Tokiu ale následovala zatím poslední olympiáda v Pekingu v zimě 2022, která se také zařadila na seznam těch kontroverzních, především kvůli velkým nákladům spojeným s pořádáním her. Evropská města Oslo, Stockholm, Lvov a Krakov, která původně o hry také usilovala, ze své kandidatury postupně odsoupla a ve finále zbyla pouze dvě pořadatelská města - kazašské Almaty a právě čínský Peking.⁴⁵ Stejně jako v roce 2008 probíhala velká debata ohledně dodržování lidských práv, včetně omezování svobody projevu a náboženství, pronásledování a utlačování menšin a zneužívání pracovních sil v pracovních táborech a podobně. Některé země, včetně České republiky, zvolily tzv. diplomatický bojkot her, což znamená, že sportovci se svých soutěží zúčastnili, ale politické delegace tuto akci bojkotovaly.⁴⁶

Vysokou politikou však nebyly a nejsou ovlivněné zdaleka jen olympijské hry. Výrazný příkladem z posledních let je uplácení při volbě pořadatelských zemí pro mistrovství světa ve fotbale v roce 2018 a 2022 v Rusku a Kataru. V roce 2015 byla zveřejněna zpráva vyšetřovací komise FIFA, která potvrdila, že se ve výběrovém procesu objevila pochybení a uplácení.⁴⁷ Nakonec se ale v roce 2018 mistrovství světa skutečně konalo,

⁴³ REINEKING, Jim: Nikki Haley U.S. Ambassador to U.N., says it's an 'open question' if U.S. athletes will compete in 2018 games, *usa today* [online], 7.12.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/SryPq>.

⁴⁴ MITCHELL, Ellen: White House walks back remarks that US athletes might not participate in 2018 Olympics, *TheHill* [online], 7.12.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/WryPE>.

⁴⁵ KANTA a kol. (2015): Zimní olympijské hry v roce 2022 bude hostit Peking, *radiožurnál* [online], 31.7.2015, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/6ryPp>.

⁴⁶ JADRNÝ, Petr: Česko se připojí k diplomatickému bojkotu olympiády. "Do Pekingu nepojede nikdo z vlády", oznámil Fiala, *iRozhlas* [online], 28.1.2022, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/XK9DU>.

⁴⁷ ROLLIN, Jack: 2015 FIFA corruption scandal, *Britannica* [online], 16.3.2023, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/3ryPT>.

v Rusku a v roce 2022 v Kataru. Katar byl však kontroverzní i z mnoha dalších důvodů. Diskutovalo se například o extrémně vysokých teplotách⁴⁸ ohrožujících zdraví hráčů i fanoušků. Problémem bylo také porušování lidských práv, za které je často Katar rovněž kritizován. V souvislosti s mistrovstvím světa šlo především o porušování pracovních práv při výstavbě sportovních zařízení. Stovky tisíc zahraničních dělníků čelilo podmínkám, které jsou v rozporu s mezinárodními standardy a mnoho z nich při práci zemřelo. S lidskými právy souvisí i pronásledování LGBT lidí v Kataru. Upozornit na to chtěli někteří hráči nošením duhových návleků na ruce, ale FIFA jim to zakázala.⁴⁹ Přehledně o problému lidských práv informovala v den zahájení mistrovství mimo jiné Amnesty International.⁵⁰ Kritizována byla také nedostatečná infrastruktura a v neposlední řadě mezinárodní politické vztahy. Katar je na Blízkém východě významným hráčem a je v této oblasti součástí několika konfliktů. Z těchto důvodů zaznívaly před samotným šampionátem mocné výzvy k bojkotu.⁵¹ Ekonomické zájmy však převážily a Mistrovství světa ve fotbale 2022 pořádané v Kataru nakonec nikdo nebojkotoval.⁵²

---

⁴⁸ MAREK, Jakub: Katar nemůže pořádat fotbalové MS v roce 2022 v létě, hledá se jiný termín, *iRozhlas* [online], 8.1.2014, [cit. 17.4.2022], dostupné na: <https://1url.cz/sryPj>.

⁴⁹ SPORT NEWS: Duhové pásky v Kataru nebudou. Asociace po výhružkách ze strany FIFA ustoupily, *Sport News* [online], 21.11.2022 [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/hryPd>.

⁵⁰ AMNESTY INTERNATIONAL: 6 věcí, které byste měli vědět o Mistrovství světa ve fotbale v Kataru, *Amnesty.cz* [online], 20.11.2022, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/hryP4>.

⁵¹ BUSSINES & HUMAN RIGHTS RESOURCE CENTRE: Pressure mounts for teams to boycott 2022 World Cup in Qatar, *business-humanrights.org* [online], 23.3.2021, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/NryPD>.

⁵² CALDART, Isabella: Mistrovství světa ve fotbale 2022, "Největší symbolický úspěch moderního Kataru", *Goethe.de* [online], říjen 2022, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryPh>.

4. Válka na Ukrajině - historické pozadí

Ruské a ukrajinské dějiny se vždycky velmi prolínaly a není pravda, že by byly dějinami jednoho státu⁵³, jak se snaží v současné době tvrdit ruská propaganda⁵⁴. Není ojedinělé, že dva nebo více národů sdílejí jednu historii, pokud jdeme dostatečně hluboko do minulosti. Ovšem poté, co se jednotlivé národy konstituují, interpretují svoji minulost odlišně. Ruský i ukrajinský národ se oba odvolávají na Kyjevské Rusi, jako na “svému” prvnímu národnímu státu. Ani jedno z těchto tvrzení není úplně relevantní.⁵⁵ Státní útvar, který dnes takto nazýváme, vznikl v 9. století na území dnešní severní Ukrajiny, části Běloruska a severozápadě Ruska. Nemůžeme ale tvrdit, že se jedná o první ukrajinský či ruský stát, protože národy obecně, tak jak je chápeme dnes, vznikaly až v 19. století. Kyjevská Rus, stejně jako řada jiných středověkých státních útvarů, je pouze součástí jejich historie, ne důkaz o existenci a starobylosti jednotlivých národů.

Odvolávání na dějiny je ovšem “oblíbenou disciplínou” Vladimíra Putina a jeho režimu. Ve 13. století padl Kyjev po nájezdech Mongolů a centrum moci Kyjevské Rusi se přesunulo na východ do Moskvy.⁵⁶ Právě k této historii moderní Rusko vztahuje své nároky na dnešní Ukrajinu. Původ samostatné Ukrajiny se dále rozvíjel od 16. století, kdy se na území dolního toku Dněpru začínají usazovat různá etnika, která vytvářejí vojenské kolonie a nazýváme je Kozáky. Z této doby také pochází název Ukrajina - tedy okrajové území - v rámci Velkolitevského knížectví a později Polsko-litevské unie. Kozáci se snažili o udržení vlastní autonomie a došlo k několika povstáním proti polsko-litevské moci. V roce 1649 vyvolal úspěšné povstání Bohdan Chmelnický a vytvořil samostatný stát. Bylo však jasné, že ten se Polákům trvale neubrání, a proto se obrátil na Rusko a požádal cara Alexeje I. o ochranu a pomoc. Car souhlasil, ale žádal aby se mu Kozáci podrobili. V roce 1654 kozácká šlechta přísahala věrnost

---

⁵³ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str. 23-24.

⁵⁴ RYCHLÍK, Jan: Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška), in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

⁵⁵ Totéž.

⁵⁶ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str. 38.

komisarům cara Alexeje.⁵⁷ Dohoda se nedochovala, a každá strana si jí dodnes interpretuje po svém.⁵⁸ Rusko ji vnímá jako opětovné spojení Ukrajiny s Ruskem. Ukrajina naproti tomu jako dohodu dvou celků o vytvoření společenství s vlastní autonomií kozáckého území - Záporoží. Každopádně toto spojení vyvolalo nevoli Polska a došlo k Polsko - Ruské válce, která skončila kompromisem a rozdělením Ukrajiny. Levobřežní Ukrajina a Kyjev připadly Rusku a pravobřežní území se stala součástí Polska. Kozácká autonomie v obou částech byla postupně oklešťována. Ti obyvatelé, kteří zůstali v pravobřežní části, byli mnohem déle ve styku se západní kulturou. Postupem doby, zejména s trojím dělením Polska, se však i oni dostávali na území Ruska. Výjimkou byla Halič, která Rusku nikdy nepatřila, v roce 1772 připadla k habsburské monarchii a v meziválečném období byla připojena k Polsku.⁵⁹

Ukrajinský národ se konsoliduje jako ostatní národy ve střední a východní Evropě v průběhu 18. století, převážně v oblasti Velké Ukrajiny, která v té době patřila k Rusku. Stejně jako všude jinde v Evropě se rozvíjí národní uvědomění ve skupinách nadšenců a intelektuálů, kteří se v počátcích cítí být Ukrajinci i Rusy. Postupně vznikají různé ukrajinské kulturní instituce, kodifikuje se ukrajinský jazyk a dvojí identita odpadá. Ruská vláda to začala vnímat jako ohrožení a car Alexandr II. zakázal v roce 1876 vydávání jakýchkoli tiskovin v ukrajinštině, tzv. maloruském dialektu. Bylo zakázáno je dovážet, stejně jako byla zakázána například i jakákoli divadelní představení v tomto jazyce. Cílem byla totální rusifikace Ukrajinců. Zde lze hledat počátky velkoruské teorie jediného ruského národa, který se skládá z Velkorusů, Malorusů a Bělorusů, což jsou z ruského pohledu pouze dialekty ruštiny.⁶⁰ Halič, jak již bylo řečeno, je však výjimkou. V habsburské monarchii nebyl příliš silný útlak, Halič se ale polonizovala, a proto se místní Ukrajinci vymezovali především vůči Polákům. Tehdy začíná ukrajinská inteligence více nahrazovat místo označení Malorusové nebo Rusíni termínem Ukrajinci. Dochází u nich také k orientaci na Rusko, což se však změnilo po první světové válce, kdy se Ukrajinci, stejně jako mnoho jiných národů, rozhodli využít

---

⁵⁷ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str. 77 - 126.

⁵⁸ Tamtéž, str. 125.

⁵⁹ Tamtéž, str. 127-135.

⁶⁰ Tamtéž, str. 182-186.

výsledků války k dosažení národní samostatnosti.⁶¹ V lednu 1918 byla vyhlášena ukrajinská samostatnost a Rusko bylo nuceno v březnu 1918 Brestlitevským mírem ji⁶² uznat. Svébytnost nového státu se ale opírala o podporu Německa a Rakouska-Uherska, tyto státy však musely v listopadu 1918 kapitulovat a chyběla síla, která by dohodu o samostatnosti Ukrajiny udržela. Po vítězství v občanské válce připojili bolševici území Ukrajiny, stejně jako jiných nově vzniklých států, k Sovětskému svazu.

Existuje však rozdíl mezi Ruskou říší a Sovětským svazem. Základem Sovětského svazu se stalo Rusko vytvořené z historické Ruské říše. Ta vznikala od 16. století postupným rozšiřováním Moskevského knížectví především na jih a západ na základě velkoruské myšlenky spojené s pravoslavím. S tím se jednotlivé národy nemohly ztotožnit. Sovětský svaz oficiálně proklamoval nárok národů na sebeurčení, vycházející z Leninovy představy autonomie jednotlivých národů v rámci Ruska a vytvoření unie - svazu. Do tohoto svazku Ukrajina coby socialistická republika vstoupila v roce 1921 jako rovnoprávný člen společně s Ruskou federací, Běloruskem a Zakavkazskou federací. “De jure” ukrajinská samostatnost tedy přetrvávala. Odtud Putin odvozuje svou myšlenku, že Ukrajinský stát vytvořili bolševici.⁶³

Na Ukrajině, ale i v jiných státech, z počátku ve 20. letech 20. století Sovětský svaz neprováděl denacionalizace, ale naopak v případě Ukrajiny “ukrajinifikaci” a návrat ke kořenům. Otevíraly se ukrajinské školy, byla založena ukrajinská akademie věd, podporovala se ukrajinská inteligence atd. S nástupem Stalina však nastala změna. Začalo tažení proti buržoaznímu nacionalismu, které skončilo Velkým terorem proti inteligenci. Ukrajina byla navíc zdecimována hladomorem a nastoupilo období plíživé rusifikace. Ukrajiniština nebyla přímo zakázána, ale důraz se kladl především na ruštinu a také na osudovou spjatost Ukrajinců a Rusů. Tento přístup se příliš neproměnil až do pádu komunistického režimu.⁶⁴

V částech, které byly připojeny k Polsku, byla situace trochu odlišná. Zde byla velmi silná ukrajinská inteligence, mimo jiné díky vzniku Organizace ukrajinských nacionalistů

---

⁶¹ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str. 186-205.

⁶² Tamtéž, 248-258.

⁶³ RYCHLÍK, Jan: Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška), in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC..>

⁶⁴ Totéž.

- OUN v roce 1922, jako reakce na poměry v Polsku. OUN začala teroristickými metodami bojovat o samostatnost Ukrajiny.⁶⁵ Připojil se k ní například známý Stepan Bandera, který byl příslušníkem jejího radikálního křídla.⁶⁶ Nacionalisté hledali spojence podle hesla “nepřítel mého nepřítele je mým přítelem” především v Německu. Po podpisu Německo - sovětského paktu Molotov-Ribbentrop v roce 1939 bylo území rozděleno a Halič připadla Sovětskému svazu. Ukrajinci se tedy dostali na území sovětské Ukrajiny a rychle zjistili, že ani to není výhra. Všude v Sovětskému svazu začala totiž probíhat velmi ostrá sovětizace, spojená s útokem na místní elity. Zoufalí Ukrajinci tedy po vypuknutí německo-sovětské války v roce 1941 vítali Němce jako osvoboditele. Rychle se však ukázalo, že se v nich velmi mýlili a na Ukrajině zavládl skutečný teror. OUN vytvořila partyzánské skupiny, které nejprve bojovaly proti Rudé armádě, po postupu fronty bojovaly proti Němcům a od roku 1943 také proti Polákům, přesněji řečeno podzemní polské armádě, která byla podřízena exilové vládě v Londýně a považovala toto území za součást Polské republiky. S návratem Rudé armády bojovaly tyto partyzánské skupiny, známé již jako UPA - Ukrajinská povstalecká armáda, opět proti ní. Mnoho Ukrajinců, odhadem minimálně 2 miliony, bojovalo v řadách Rudé armády. Po válce byla k územím Ukrajiny připojena jihovýchodní území Polska, Podkarpatská Rus a některé oblasti Rumunska.⁶⁷

V rámci Gorbačovovy přestavby začaly některé národy usilovat o svoji samostatnost. Mezi prvními to byly obyvatelé pobaltských států čele s Litvou, která vytvořila “modus operandi” jak postupovat: v roce 1990 vyhlásila nezávislost na SSSR. Po vypuknutí vojenského puče v Moskvě, který nakonec nebyl úspěšný, představitelé jednotlivých republik začali vyhlášovat svrchovanost a zahájili přípravy na prohlášení o samostatnosti. Stejně tak učinila Ukrajina, která po vyhlášení svrchovanosti uspořádala referendum a v srpnu 1991 vyhlásila samostatnost. Nakonec v prosinci 1991 představitelé Ukrajiny, Ruska a Běloruska podepsali Bělověžskou dohodu o rozpuštění Sovětského svazu.⁶⁸

---

⁶⁵ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str. 308 - 312.

⁶⁶ *Bandera byl po vpádu německých vojsk na Ukrajinu zatčen a zbytek války strávil v nacistickém koncentračním táboře.*

⁶⁷ RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: *Dějiny Ukrajiny*, Praha 2015, str.328 - 355.

⁶⁸ RYCHLÍK, Jan: *Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška)*, in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

Rusko se v 90. letech postupně dostávalo mezi mocnosti druhé kategorie. Rozpadaly se vládní struktury, což bylo doprovázeno hospodářským úpadkem a jeho sebevědomí velice utrpělo. Na politickou scénu přišel Vladimir Putin se slibem návratu silného Ruska, kterého si vážil, nebo se ho obával, celý svět. Jde o analogii s nástupem Adolfa Hitlera v Německu po první světové válce. Je to především tento moment, od kdy Putinovy mocenské snahy celou dobu sílí a záhy mají i tragické následky. Od rozpadu Sovětského svazu kontinuálně probíhají v jeho bývalém prostoru nejrůznější konflikty. Válka na Krymu, která vypukla po olympijských hrách v roce 2014, je jedním z posledních. Rusové, na rozdíl od ostatních národů, vnímají celý Sovětský svaz jako historicky svoje území, dvojnásobně to platí o prostoru Ukrajiny. Putin smýšlel, minimálně před začátkem války v roce 2022, o Ukrajincích jako o vlastním lidu, který je pouze poblouzněn fašisty, za nimiž stojí celý Západ v čele se Spojenými státy.⁶⁹

Vnímání mnoha Rusů může být navíc zkresleno jazykovou otázkou. Mnozí se drží Stalinovy definice národa na základě jazyka, která byla v moderní době vyvrácena. Tato mylná představa přesto často přežívá i u nás.⁷⁰ Pro národ je důležitá identita, historicky vnímaný pocit společenství, ne jazyk. Velká část Ukrajinců sice mluví rusky, to ale neznamená, že jsou Rusové. Jsou to Ukrajinci, kteří mají ukrajinské národní vědomí a nyní mají navíc ukrajinský národní příběh, což je pro ukrajinskou identitu zásadní. Paradoxně až do současné situace byl tento příběh problematický, protože byl odlišný pro východní a západní část země, jak bylo popsáno výše. Po 24. únoru 2022, kdy se Rusko s podporou Běloruska přičítalo na Ukrajinu, její národní příběh a identita se dotvořily.⁷¹

Dokud na Ukrajině vládly bývalé sovětské elity s vazbou na Moskvu, situace byla klidná. Problém nastal až ve chvíli, kdy se na Ukrajině objevily proevropské síly, které chtěly zemi směřovat více na západ. Poprvé se tak stalo během tzv. Oranžové revoluce v roce 2004 a od té doby rostlo napětí, mezi Moskvou a Kyjevem. K moci se ještě dostal spíše promoskevsky orientovaný Viktor Janukovyč, ale ani on si nepřál úplnou závislost

---

⁶⁹ RYCHLÍK, Jan: Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška), in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

⁷⁰ Viz. např.: Český statistický úřad (nedatováno), *Národnosti v ČR od roku 1921*, [online, cit. 3.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/UryPC>.

⁷¹ RYCHLÍK, Jan: Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška), in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

na Kremlu. Proto byla připravena asociační dohoda s Evropskou unií, kterou ovšem na nátlak Moskvy na poslední chvíli Janukovyč odmítl podepsat a zvažoval místo toho připojení se k tzv. Euroasijskému hospodářskému prostoru pod kontrolou Ruska. To však vyvolalo velké nepokoje a protesty, které začaly v prosinci 2013 a vedly k povstání. Janukovyč utekl do Ruska a byla nastolena nová prozápadní, ovšem ostře nacionalistická vláda prezidenta Porošenka. Rusko poté obsadilo Krym a posílilo ruský cítící obyvatel Donbasu a černomořského pobřeží až po Oděsu. Jejich povstání způsobilo okamžitou aktivizaci proukrajinských sil. Tento konflikt nakonec zamrzl, Krym vyhlásil samostatnost, později byl připojen k Rusku a byly vyhlášeny Doněcká a Luhanská republika, které však nikdo prakticky neuznává. Za osm let toto konfliktu, do roku 2022, došlo v těchto oblastech k výměně asi 1,5 milionu obyvatel ukrajinských za ruské. Myšleno pochopitelně národnostně, nikoli jazykově. Pod záminkou ochrany ruských obyvatel, kteří tu žijí, Rusko zaútočilo 24. února 2022 na svrchované území Ukrajiny. Volodymyr Zelenskyj, ukrajinský prezident, který ve volbách v roce 2019 porazil Petra Porošenka, patří také k ruskojazyčné komunitě a ukrajinsky dříve vůbec neuměl. Zvolen byl především hlasy na jihovýchodní Ukrajině, tedy hlasy převážně ruskojazyčných obyvatel. Směrem na západ jeho podpora klesala. Zelenskyj v té volbě vystupoval především proti diskriminaci ruskojazyčného obyvatelstva. Ruská agrese ovšem Ukrajince sjednotila a prezident Zelenskyj stanul v čele bránící se země.⁷²

Ukrajina se od února 2022 poměrně úspěšně brání a západní demokracie ji výrazně podporují. Otázky ukrajinsko - ruského konfliktu a západní pomoci nejsou předmětem této práce, která se zaměřuje především na sportovní prostředí. Nicméně historické souvislosti tohoto konfliktu autorka považovala za důležité zmínit.

---

⁷² RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNKYJ, Paul Robert MAGOCS: Dějiny Ukrajiny, Praha 2015; RYCHLÍK, Jan: Válka na Ukrajině: historické souvislosti (přednáška), in: *Youtube* [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

5. Vývoj po únoru 2022 z hlediska sportu - vybrané organizace

Invaze ruských vojsk na Ukrajinu v únoru 2022 vyburcovala celý západní svět a velmi citelně se dotkla i světa sportovního. Konflikt přerostl v neobyčejně brutální válku, decimující nejen armády, ale nezměrně trpí také civilní obyvatelstvo. Nikoli pouze politici a široká veřejnost, ale i celé sportovní prostředí řeší, jakým způsobem se k válce postavit a jestli ruští sportovci mohou nebo nemohou startovat na mezinárodních soutěžích. Názory se pochopitelně liší nejen v úhlech pohledu, ale také v průběhu času. V poměrně krátkém čase po vypuknutí války se začal hledat přístup, jak se k věci postavit. Různorodost a proměnlivost problematiky se pokusím popsat na postojích MOV, v čele s prezidentem Thomasem Bachem, a poté na několika sportech, které jsem vybírala s ohledem na různorodost pohledů. Bude mezi nimi Mezinárodní lyžařská federace (FIS), která musela krizi řešit jako první, protože v době invaze na Ukrajinu probíhaly nejvíce právě závody v lyžařských disciplínách. Dále se podívám na Mezinárodní federaci ledního hokeje (IIHF), protože existuje mnoho ruských hráčů, kteří pracují v zahraničí. Z letních sportů jsem vybrala Mezinárodní atletickou federaci (IAAF) a to proto, neboť v létě 2022 se konalo Mistrovství světa i Evropy a na obou nakonec ruští a běloruští reprezentanti chyběli. Dále pak Mezinárodní gymnastickou federaci (FIG), jež musela řešit projevy podpory ruské agrese, a nakonec Mezinárodní tenisovou federaci (ITF), která nezakázala ruským a ukrajinským sportovcům startovat na mezinárodních turnajích.

5.1. Reakce bezprostředně po vypuknutí války

V rámci několika dní po začátku invaze řešily různé sporty otázku startu ruských sportovců na mezinárodních soutěžích, ale také pořádání závodů na území Ruska a Běloruska. Samozřejmě ne všechny musely rychle reagovat, protože sezóna probíhala jen pro některé. Výrazný příklad dal Mezinárodní olympijský výbor, který rozhodl, že ruští a také běloruští sportovci by se neměli prozatím účastnit žádných mezinárodních soutěží a závodů, a doporučil, aby se tímto pravidlem řídily všechny mezinárodní sportovní federace. Byly ovšem sporty, které takový přístup nerespektovaly a s vyřazením sportovců otálely, nebo ho neprovedly vůbec. Otázkou zůstává, který přístup je správný. Čím více se válka prodlužuje a blíží se olympijské hry v Paříži, tím více argumentů pro jednu nebo druhou variantu se na veřejnosti objevuje. Jednoznačnou odpověď na ni však ani v této práci nenajdete, je dost dobře možné, že správný přístup prostě neexistuje.

5.2. Postup MOV

Těsně před vypuknutím války na Ukrajině, lépe řečeno než Rusko napadlo svého souseda, konala se v čínském Pekingu zimní olympiáda, během které platil olympijský mír. Rusko se v tu dobu již plně chystalo na válku a celý svět to tak trochu tušil.⁷³ Prezident Mezinárodního olympijského výboru Thomas Bach v závěrečné řeči při ukončení olympiády velmi silně apeloval na mír a spolupráci. Mluvil o toleranci a překonávání bariér. Hovořil především o pandemii covidu, která v té době ještě velmi ovlivňovala naše životy. Vyjádřil ale také naději, že se světoví politici nechají inspirovat příkladem solidarity a míru.⁷⁴ Byla cítit jasná obava z toho, co přijde, až olympijský oheň na stadionu v Pekingu zhasne. Ostatně už při zahajovacím ceremoniálu pronesl

---

⁷³ Např. viz: BOHÁČ - SLÁMOVÁ (2022), Místo lístků na autobusy a vlaky jsme vykoupili zbraně a náboje. Kyjev se v napjatém klidu připravuje na válku. *Woxpot.cz* [online], 21.2.2022 [cit. 12.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/BryPU>.

⁷⁴ BACH, Thomas: IOC President's speech - Beijing 2022 Closing Ceremony, *Olympics.com* [online], 20.2.2022 [cit. 12.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/4ryPf>.

legendární větu: “*Give peace a chance*”, kterou od té doby opakoval v mnoha projevech. Olympijské příměří mělo sice platit až do konce paralympijských her, které však nejsou celosvětově mediálně tolik sledované. Bach nebyl jediný, kdo se obával porušení míru. Čtyři dny poté, co oheň dohořel, skutečně vypukla válka. Mnozí sice nějaký druh konfliktu očekávali, ale jeho razance a rozsah šokoval skutečně každého. Ještě ten den MOV ostře odsoudil invazi i porušení olympijského míru a prezident Bach zopakoval výzvu k míru. Okamžitě také byla zřízena pracovní skupina, která měla za úkol sledovat situaci a koordinovat humanitární pomoc členům olympijského společenství na Ukrajině.⁷⁵ Následující den Výkonný výbor MOV apeloval na všechny mezinárodní sportovní federace, aby přemístily nebo zrušily sportovní akce, které se měly konat na území Ruska a Běloruska. Zároveň také žádal aby na všech mezinárodních akcích, které dosud nepodléhají sankcím Světové antidopingové agentury (WADA)⁷⁶, nebyla vyvěšována ruská či běloruská státní vlajka a nehrála se ani jejich státní hymna.⁷⁷

Po těchto vyjádřeních se začal MOV zabývat otázkou, jak se postavit ke startu ruských a běloruských sportovců na všech mezinárodních soutěžích. Olympijské hnutí sice bylo odhodláno dodržovat Chartu, tedy zachovávat spravedlnost a netrestat sportovce za rozhodnutí jejich vlád, pokud se aktivně na násilnostech nepodílejí, a nediskriminovat je, současně bylo ale postaveno před velmi vážné dilema. “*...Zatímco sportovci z Ruska a Běloruska by se mohli nadále účastnit sportovních akcí, mnoha sportovcům z Ukrajiny v tom brání útok na jejich zemi.*”⁷⁸ Nakonec v usnesení z 28. března 2022 výkonný výbor MOV rozhodl: “*V zájmu ochrany integrity globálních sportovních soutěží a pro bezpečnost všech účastníků VV MOV doporučuje, aby Mezinárodní sportovní federace a pořadatelé sportovních akcí nezvali a neumožňovali*

---

⁷⁵ IOC: IOC strongly condemns the breach of the olympic truce, *Olympics.com* [online], 24.2.2022, [cit. 14.4.2023], <https://1url.cz/tryPg>.

⁷⁶ Rusko bylo poté, co byl odhalen státem řízený doping na zimních olympijských hrách v Sochi v roce 2014, jako stát vyloučeno z některých vrcholných mezinárodních akcí jako je mistrovství světa nebo olympijské hry a ruští sportovci museli startovat pod neutrální vlajkou příslušné sportovní federace.

⁷⁷ IOC: IOC EB urges all ifs to relocate or cancel their sports events currently planned in Russia or Belarus, *Olympics.com* [online], 25.2.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/hryPS>.

⁷⁸ IOC: IOC EB recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials, *Olympics.com* [online], 28.2.2022 [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OryP0>.

*účast ruských a běloruských sportovců a funkcionářů na mezinárodních soutěžích.*⁷⁹

Tím MOV nastavil trend na dalších několik měsíců, přestože se některé sporty rozhodly toto doporučení nerespektovat a sportovci z obou zemí se mohli soutěží nadále účastnit. VV MOV se současně rozhodl kvůli porušení Charty odebrat olympijský řád všem osobám, které v dané době zastávaly důležitou funkci ve vládě Ruské federace nebo jinou důležitou pozici související s vládou. Jmenovitě šlo o Vladimira Putina, prezidenta Ruské federace, Dimitrije Černyšěnka, místopředsedu vlády Ruské federace, a Dmitryho Kozaka, zástupce náčelníka štábu prezidentské výkonné kanceláře. Na druhé straně MOV ocenil volání po míru ze strany sportovců, sportovních funkcionářů a členů celosvětové olympijské komunity, přičemž vyzdvihl především výzvy ruských sportovců k míru.⁸⁰

V květnu 2022 vydal Thomas Bach další prohlášení, ve kterém se věnoval ruské invazi na Ukrajinu. Vedle toho, že zopakoval předchozí vyjádření VV MOV, opět odsoudil ruskou agresi a vyzdvihl obrovskou vlnu solidarity, která se vzedmula po celém světě, se zamýšlel nad tím, jak naložit s olympijskými hodnotami. *“Invaze posílila náš závazek vůči našim hodnotám míru, solidarity a nediskriminace ve sportu z jakéhokoli důvodu. Co se však změnilo, jsou způsoby jejich ochrany a podpory. Tato situace nás nutí – a dává nám příležitost – jasně definovat principy a hodnoty, které tvoří olympijské hnutí a které nás vedou. Politické důsledky této války a příslušné politické sankce nás staví před nesmírně těžké dilema, že nemůžeme tyto principy vždy plně uplatňovat.”*⁸¹ Zdůraznil, že hlavní zásadou olympijského hnutí je mír, a vyjádřil naději, že sport a zejména pak olympijské hry, mohou být symbolem míru a porozumění, ale také inspirací pro to, jak mírumilovný svět by mohl být, kdyby všichni dodržovali stejná pravidla a respektovali jeden druhého. Rozhodnutí o válce je však v rukou politiků. K tomu, aby mohl být sport alespoň silným symbolem, je podle Bacha třeba jednota olympijského hnutí, odmítání války a neprohlubování rozporů mezi lidmi. Olympijské

---

⁷⁹ IOC: IOC EB recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials, *Olympics.com* [online], 28.2.2022 [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OryP0>.

⁸⁰ IOC: IOC EB recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials, *Olympics.com* [online], 28.2.2022 [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OryP0>.

⁸¹ BACH, Thomas: Give peace a chance, *Olympics.com* [online], 11.3.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/9ryPv>.

hnutí by naopak mělo pomáhat odhalovat lidi a organizace odpovědné za tuto válku. Obhajoval tak předchozí rozhodnutí MOV, odmítající konání sportovních soutěží na území Ruské federace a Běloruské republiky a užívání jejich státních symbolů v souvislosti se sportem. *“Nenecháme se chytit do pasti laciného argumentu, že by se jednalo o politizaci sportu v rozporu s Olympijskou chartou, která vyžaduje politickou neutralitu. Kdokoli tak nestydatě porušuje olympijské příměří politickými a dokonce vojenskými prostředky, nemůže odsuzovat důsledky jako politicky motivované.”*⁸² Jednoznačně tím reagoval na argumenty nejen části sportovního prostředí, že vyřazením sportovců Ruska a Běloruska porušuje Olympijskou chartu. Zdůraznil, že si je vědom toho, že válku nezačal ruský lid ani ruští sportovci a sportovní organizace. Argumentoval však zajištěním integrity, férovosti a bezpečnosti soutěží. Svými předchozími rozhodnutími sel MOV vyhnul rozporům a pomohl udržet jednotu. V opačném případě by musel čelit situaci, kdy by ruští nebo běloruští sportovci bojovali o přední umístění ve stejném čase, kdy ukrajinští sportovci kvůli válce ve své zemi nemohli. Zároveň také MOV zvažoval bezpečnostní rizika pro ruské a běloruské sportovce, kterým by v případě jejich účasti byli vystaveni ze strany ostatních sportovců či fanoušků. *“Ze všech těchto důvodů vyzýváme všechny sportovní organizace na světě, aby chránily integritu, poctivost a bezpečnost svých soutěží tím, že nedovolí ruským a běloruským sportovcům se zúčastnit nebo za zvláštních okolností alespoň zakáží jakoukoli identifikaci jejich národnosti.”*⁸³

Možná i kvůli podpoře rozhodnutí MOV, vydal se Thomas Bach společně s ukrajinským ministrem sportu Vadym Guttaitem v dubnu na návštěvu ukrajinských sportovců, kteří žijí a trénují ve Švýcarsku. O tři měsíce později pak na pozvání Národního olympijského výboru Ukrajiny navštívil Kyjev, kde se potkal se sportovci i s ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenskym, který ocenil podporu a pomoc, jež MOV poskytuje ukrajinským sportovcům doma i v zahraničí. Prezident Bach se zde také zavázal svolat v Lausanne konferenci olympijského hnutí pro obnovu sportu na Ukrajině.

---

⁸² BACH, Thomas: Give peace a chance, *Olympics.com* [online], 11.3.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/9ryPv>.

⁸³ Totéž.

U příležitosti Světového dne míru 21. září 2022 zveřejnil prezident Bach pojednání *“There is no peace without solidarity”*. Tématem mírového dne v roce 2022 byl boj s rasismem. Bach se proto ve své řeči věnoval diskriminaci menšin, ale pochopitelně i válce na Ukrajině. Vyzdvihl mírovou roli olympijských her, kde spolu sportovci čestně bojují, ale také spolu poklidně bydlí v jedné vesnici. Olympiáda je místo, kde rasismus, diskriminace či předsudky nemají své místo. Zásada nediskriminace je ostatně zakotvena v Olympijské chartě. Podle Bacha však samotná nediskriminace nestačí. Je třeba respektovat jeden druhého, jít o krok dál a vzájemně se podporovat. Bez solidarity totiž není míru. Díky této solidaritě MOV vytvořil první uprchlický olympijský tým v roce 2016 pro hry v Riu a další na následující letní olympiádě v Tokiu 2020. Uprchlíci tak poprvé mohli být součástí olympijské rodiny a soutěžit pod vlajkou MOV, který se snažil vyslat poselství naděje všem uprchlíkům na světě. *“Dnes jsme solidární s ukrajinskou olympijskou komunitou. To, co platí pro Ukrajinu, platí i pro ostatní členy naší olympijské komunity. (...) To je důvod, proč podporujeme olympijské komunity v Afghánistánu, Jemenu a na mnoha dalších místech postižených válkami a konflikty po celém světě.”*⁸⁴ Bach tím dal jasně najevo, že Ukrajina bohužel není jediným místem na světě, které je sužováno válečným konfliktem, a je třeba ke všem přistupovat stejně solidárně. Tímto postojem se MOV snaží skrze sport vystavět mosty a otevírat dveře lepšímu porozumění, míru a usmíření. Je si samozřejmě vědom, že olympijské hry nemohou zabránit válkám a konfliktům a nemohou vyřešit všechny politické a sociální problémy na světě, ale mohou jít příkladem světu dodržováním stejných pravidel a vzájemným respektem. Bach svou řeč zakončil jasným stanoviskem: *“V tomto Mezinárodní den míru a v tomto olympijském duchu solidarity a míru důrazně opakuji výzvu všem politickým vůdcům na celém světě, kterou jsem učinil na zimních olympijských hrách v Pekingu 2022, před celosvětovým publikem čítajícím stovky milionů lidí : Dejme míru šanci”*.⁸⁵

V říjnu 2022 se konalo v jihokorejském Soulu zasedání Asociace národních olympijských výborů (ANOC), kterého se zúčastnil také prezident MOV Bach. Ve svém

---

⁸⁴ BACH, Thomas: There is no peace without solidarity, *Olympics.com* [online], 21.9.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/wryPX>.

⁸⁵ Totéž.

projevu k ostatní funkcionářům řekl, že válka na Ukrajině představuje jasné porušení Olympijské charty, a proto sankce proti ruskému a běloruskému státu musí bezpodmínečně zůstat v platnosti. Osm měsíců po invazi na Ukrajinu ještě plně držel linku nastolených sankcí proti Rusku a Bělorusku, jsa si však vědom, že olympijské hnutí stojí před neřešitelným dilematem. Nemůže totiž naplno dostat jednomu ze svých poslání, a sice ochraně sportovců a sjednocení všech v mírové soutěži. Jediným způsobem v tu dobu bylo podle Bacha doporučit neúčast některých sportovců čistě na základě jejich cestovního pasu. „*Skutečnost, že v tuto chvíli nedokážeme překonat své dilema, nám nejen nesmí bránit, ale musí nás dokonce povzbuzovat, abychom prozkoumali způsoby, jak je můžeme překonat v budoucnu.*“⁸⁶ Nechal si tak otevřené dveře budoucím, jak jistě doufal i lepším, řešením této situace. Vyzval zároveň delegáty k jednotě v dodržování sankcí a ochranných opatření. Vyjádřil se totiž znepokojivě k faktu, že některé státy začaly samy rozhodovat o tom, kteří sportovci se budou moci zúčastnit mezinárodních soutěží a kteří ne.⁸⁷

Na podobný problém Bach upozornil i na Summitu G20 v listopadu 2022 na Bali. Dodal k tomu, že pokud se sport v tomto čím dál více polarizovaném světě stane jen dalším nástrojem k dosažení politických cílů, mezinárodní sport se rozpadne. Olympijský sport potřebuje všechny atlety, kteří budou respektovat pravidla, a to přesto nebo právě proto, že jsou jejich země v konfliktu nebo přímo ve válce. Soutěž sportovců pouze ze stejně smýšlejících států není podle MOV věrohodným symbolem míru. Aby MOV dosáhl svého sjednocujícího poslání, musí být politicky neutrální. Bach proto apeloval na světové vůdce, aby politickou neutralitu MOV podpořili a neopouštěli toto vzácné sjednocující poslání olympijských her, kdy svět potřebuje co nejvíce solidarity a míru.⁸⁸ V tomto duchu Bach například v prosinci kritizoval britskou vládu za vměšování se do účasti ruských sportovců na Wimbledonu.⁸⁹

---

⁸⁶ IOC: IOC president calls on national Olympic committees to choose the path of unity and peace, *Olympics.com* [online], 19.10.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryP5>.

⁸⁷ Totéž.

⁸⁸ BACH, Thomas: IOC president addresses G20 leaders summit in Bali, *Olympics.com* [online], 15.11.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/eryPb>.

⁸⁹ BACH, Thomas: Thomas Bach slams British government over Wimbledon ban on Russian players, *Tennis365.com*, [online], 7.12.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/dryP9>.

Na summitu OSN byla 1. prosince 2022 přijata rezoluce A/77/L.28, která mimo jiné zdůrazňovala sílu sportu změnit vnímání, předsudky a chování, stejně jako inspirovat, odbourávat bariéry mezi lidmi, bojovat proti diskriminaci a zmírňovat konflikty. V návaznosti na memorandum mezi MOV a OSN z dubna 2014 a jeho potvrzování v následujících letech, vyzývajícího k posílení hospodářského a sociálního rozvoje, rezoluce připomněla, že Olympijská charta se neslučuje s jakoukoli formou diskriminace. Významné mezinárodní sportovní akce by měly být organizovány v duchu míru, vzájemného porozumění a mezinárodní spolupráce, tolerance a přátelství bez diskriminace jakéhokoli druhu. Sport je nejen důležitým činitelem, který umožňuje rozvoj v těchto směrech, ale také nabádá příslušné zúčastněné strany, aby dané hodnoty prosazovaly. OSN rovněž vybízí zejména organizátory sportovních akcí, aby tyto akce využívali k propagaci a podpoře sportu, mírových iniciativ, k posílení stávajících a budování nových partnerství, zvýšení soudržnosti a synergie při zvyšování povědomí na místní, národní, regionální a globální úrovni. Rezoluce také podporuje nezávislost a autonomii sportu a zdůrazňuje poslání MOV při vedení olympijského hnutí a Mezinárodního paralympijského výboru při vedení paralympijského hnutí. Výzva OSN také apelovala na všechny příslušné subjekty k respektování zákonů, mezinárodních zásad, včetně lidských práv, při pořádání velkých sportovních akcí.⁹⁰

O dva týdny později, tedy 15. prosince 2022, prezident MOV Bach telefonoval s ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenskym. Ten poděkoval MOV za podporu ukrajinských sportovců a ocenil především fond solidarity, který pro Ukrajinu shromáždil pomoc ve výši 7,5 milionů amerických dolarů. Bach potvrdil trvání těchto snah i v budoucnu. Nato ukrajinský prezident požádal úplnou izolaci Ruska a Rusů od světového společenství, které by mělo platit i pro sportovce. Prezident MOV v této otázce však již nemohl být tak jednoznačný. Odvolal se na zmíněnou rezoluci OSN a zdůraznil sjednocující poslání MOV a olympijských her, zakotvené v Olympijské chartě. Prezident Zelensky ostatně tuto rezoluci sám ratifikoval. Bach také vysvětlil sankce, které Výkonná rada MOV zavedla proti ruským a běloruským státům a vládám po únorové invazi na Ukrajinu, a které byly summitem potvrzeny 9. prosince. Mezi ně

---

⁹⁰ United Nations: Seventy-seventh session, Agenda item 11, Sport for development and peace, *Undocs.org* [online], 23.11.2023, [cit. 15.4.2022], dostupné na: <https://1url.cz/rryPc>.

patří zákaz podpory jakýchkoli mezinárodních akcí pořádaných v Rusku či Bělorusku zákaz státních symbolů a barev těchto zemí na sportovních akcích či setkáních. Dále oba vrcholní představitelé hovořili o obnovení sportovišť na Ukrajině s podporou MOV.⁹¹ Na první pohled se může zdát, že se za celou dobu trvání války na postoji MOV nic nezměnilo, opak je však pravdou a na zprávě z tohoto rozhovoru je již patrný začínající lehký obrat názorů MOV. Ne snad že by později došlo ke schvalování invaze či otevřené podpoře Ruska. Ale již nebyl zmíněn zákaz startu ruských sportovců, což, jak si později ukážeme, znamenalo postupně velkou bouři v mezinárodním sportovní prostředí. Bach ostatně již v říjnu 2022 v Koreji hovořil o složitém dilematu, které toto rozhodnutí provází. Zasedání OSN toto dilema svým důrazným apelem na dodržování lidských práv, mírového poslání sportu s akcentem na nediskriminaci, evidentně ještě prohloubilo.

Ve svém novoročním projevu se prezident Bach ve vztahu ke konfliktu na Ukrajině vyjádřil velmi podobně, jako v telefonátu se Zelenským. Odsoudil válku a trval na výše zmíněných sankcích. Zmínil ale také, že po vypuknutí války bylo mnoho sportovců, národních olympijských výborů (IOC), mezinárodních federací a MOV vystaveno politickému tlaku a vměšování. Některé vlády začaly samy rozhodovat o tom, kteří sportovci se budou moci účastnit mezinárodních sportovních soutěží a kteří nikoli. Narážel tak patrně, aniž by byl konkrétní, na bezprostřední rozhodování jednotlivých subjektů po únoru 2022, ale také v průběhu celého roku. Zdůvodnil tím rozhodnutí přijmout ochranná opatření k zajištění integrity mezinárodních soutěží, kterým MOV jednalo proti vlastnímu poslání sjednocovat celý svět v mírové soutěži, protože muselo zakázat účast na mezinárodních soutěžích sportovcům na základě jejich pasu. To se týkalo jinými slovy vyřazení ruských a běloruských sportovců. Bach přímo neřekl, že se tento nastavený kurz mění, zmínil však přijetí výše popsané rezoluce OSN “Sport jako faktor udržitelného rozvoje”, která byla přijata všemi členy, včetně Ruska a Ukrajiny. *“Takové známky podpory nám dávají o to větší důvod prosazovat naše sjednocující poslání s naším plným odhodláním – a dává nám naději, přiblížit se tomu, abychom*

---

⁹¹ IOC: IOC president Bach holds phone call with Ukrainian President Zelensky, *Olympics.com* [online], 15.12.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/xryPn>.

*mohli znovu plně dostát poslání sportu sjednotit celý svět v mírové soutěži.*⁹² Ačkoli to možná není na první pohled patrné, Bach tímto projevem opatrně směřoval k možnému opětovnému povolení účasti ruských a běloruských sportovců na mezinárodních akcích, o kterém však v době vzniku této práce nebylo ještě definitivně rozhodnuto.

V prosinci 2022 se také konal i olympijský summit. Ke schválení jeho závěrů se však výkonná rada MOV sešla až 25. ledna 2023, kdy také vyšlo oficiální stanovisko. Po summitu se ještě 17. a 19. ledna 2023 uskutečnily konzultace se členy MOV, globální sítí zástupců sportovců, mezinárodními federacemi a národními olympijskými výbory. Jednalo se opět o sankcích, podpoře Ukrajiny a rovněž o možnosti zpřístupnění sportovních soutěží sportovcům z Ruska a Běloruska. První dvě jmenovaná témata se obsahem nijak nelišila od výše zmíněných vyjádření Thomase Bacha. Sankce proti Rusku a Bělorusku a podpora Ukrajiny měli přetrvat. Znovuzařazení sportovců s ruským a běloruským pasem bylo ale jiné téma. Většina účastníků konzultačních hovorů se měla vyjádřit ve smyslu odhodlání dostát sjednocujícímu poslání olympijského hnutí i v časech rozdělení, konfrontace a války. Práva všech sportovců by měla být respektována a mělo by se s nimi zacházet bez jakékoli diskriminace v souladu s olympijskou chartou. Vlády nesmí rozhodovat o tom, kteří sportovci se mohou účastnit soutěží a kteří nikoliv. Sportovcům by nemělo být bráněno v soutěžení jen na základě jejich pasu. Proto by se měla hledat cesta, jakým způsobem umožnit ruským a běloruským sportovcům účast, ovšem za splnění přísných podmínek. K nim patří účast pouze jako neutrální sportovci, bez možnosti reprezentovat svůj stát nebo jakoukoli jinou organizaci ve své zemi. Soutěží se budou moci zúčastnit pouze sportovci, kteří respektují olympijskou chartu, to znamená ti, kteří aktivně nepodpořili válku na Ukrajině. Dále pouze ti, co dodržují Světový antidopingový kodex a všechna dopingová pravidla a předpisy. MOV také ocenil Asijský olympijský výbor za nabídku umožnit těmto sportovcům startovat na asijských soutěžích.

Argumenty pro určitými podmínkami omezenému startu ruských a běloruských sportovců, byly podpořeny několika dokumenty. Mezi ně patří například dopis zvláštního

---

⁹² BACH, Thomas: New year's message 2023 by IOC president Thomas Bach, *Olympics.com* [online], 1.1.2023, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/kryPx>.

zpravodaje pro oblast kulturních práv a zvláštního zpravodaje o současných formách rasismu, rasové diskriminace, xenofobie a související netolerance Rady OSN pro lidská práva. V dopise mimo jiné vyjadřují znepokojení nad zákazem účasti sportovců pouze na základě pasu. Dalším z dokumentů, který argumentaci podporuje, je samotná rezoluce Valného shromáždění OSN A/77/L.28: „*Sport jako prostředek k udržitelnému rozvoji*“, která byla přijata, jak již bylo několikrát zmíněno, konsensem všech členských států OSN dne 1. prosince 2022, včetně Ukrajiny, Ruska a Běloruska. Na jednáních byla zmíněna i historie účasti jednotlivých sportovců z bývalé Jugoslávie na olympiádě v Barceloně 1992. OSN v té době uvalila sankce proti Svazové republice Jugoslávie, které se týkaly také zákazu účasti na sportovních akcích. Na olympijských hrách byla ovšem sportovcům umožněna účast pod hlavičkou „nezávislých sportovců“.⁹³

Tímto prohlášením se pootevřely dveře pro účast některých ruských a běloruských sportovců na olympijských hrách v Paříži v roce 2024. V roce 2023 totiž u většiny sportů, začínají kvalifikace na tuto olympiádu, pokud se tomu nestalo už v roce předcházejícím, takže možnost startovat na soutěžích již v tomto roce je zcela zásadní. Rozhodnutí ovšem vyvolalo velkou vlnu kritiky především v Evropě, a to nejen mezi sportovní komunitou ale také mezi veřejností. Začaly se dokonce objevovat výzvy k bojkotům. Je to téma, které u nás ve značné míře rozděluje tu část společnosti, která se o sport alespoň okrajově zajímá.

Na smutné výročí jednoho roku od vypuknutí války vydal MOV prohlášení, které jistě bylo důležité, avšak z našeho pohledu nepřineslo nic významnějšího. Zopakoval vše, co v uplynulém roce bylo již mnohokrát řečeno. V první řadě samozřejmě vyjádřil podporu Ukrajině a všem jejím obyvatelům, zvláště pak sportovcům, a také připomněl možnou roli sportu coby možného šířitele míru a porozumění. Potvrdil pochopitelně i sankce, mezi kterými již však nějakou dobu nefiguruje plošný zákaz účasti ruských či běloruských sportovců.⁹⁴ Jaké podmínky budou muset splnit, aby mohli startovat, se ještě v den výročí ruské invaze nevědělo a účinný a férový nástroj se teprve hledal.

---

⁹³ IOC: Statement on solidarity with Ukraine sanctions against Russia and Belarus and the status of athletes, *Olympics* [online], 25.1.2023, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/MrycL>.

⁹⁴ IOC: IOC statement war in Ukraine one year on, *Olympics.com* [online], 22.3.2023, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Xrycz>.

Tlak sportovní veřejnosti byl však veliký, a tak bylo MOV nuceno v pár dalších dnech učinit konkrétnější kroky. Výkonný výbor MOV 28. března 2023 vydal doporučení pro mezinárodní federace a organizátory mezinárodních sportovních akcí, ve kterém neruší dosud zavedené sankce z února 2022, jako zákaz pořádání světových sportovních akcí, zákaz používání státních symbolů obou zemí, ani jakoukoli možnost účasti jejich státních úředníků na mezinárodních akcích. Samotný start sportovců, který se od prosince 2022 na půdě MOV intenzivně řešil, však nebyl tímto doporučením odmítnut. MOV svoje rozhodnutí opřelo o mnohé argumenty. Za prvé zcela odmítá vměšování politiky do sportu. Olympijské hnutí si stojí za svojí autonomií a za pravomocemi sportovních organizací rozhodovat o účasti v soutěžích. Pokud by vlády převzaly rozhodnutí o tom, kdo bude a kdo nebude startovat na kterých soutěžích, byl by to podle MOV konec světového sportu, tak jak ho známe dnes. Výhradní odpovědnost a rozhodnutí musí proto ležet na sportovních organizacích. Při čtyřměsíčních jednáních byly zohledňovány názory ukrajinské sportovní komunity, ale také fakt, že na světě probíhá dalších 70 ozbrojených a válečných konfliktů. NOC v regionech zasažených válkami se řídí zásadami olympijské charty, nežádají vyloučení sportovců z druhé strany konfliktu a umožňují svým sportovcům bez omezení závodit v mezinárodních sportovních soutěžích. Důležitá byla v úvahách rovněž otázka lidských práv. I samotná olympijská charta výslovně zakazuje jakoukoliv formu diskriminace. Také soudní dvůr Evropské unie měl podle MOV v nedávné minulosti potvrdit, že sankce nemohou být založeny pouze na držení pasu určitého státu nebo být uplatňovány jen na základě příslušnosti k danému národu. V tomto duchu se navíc vyjádřili také zvláštní zpravodajové pro oblast kulturních práv a pro současné formy rasismu, rasové diskriminace, xenofobie a související netolerance Rady OSN pro lidská práva. Na základě těchto argumentů přenechalo MOV rozhodnutí, zda bude otevřena cesta ruským a běloruským sportovcům, výhradně na mezinárodních federacích a organizátorech mezinárodních soutěží. Pro případ, že se rozhodnou jim start umožnit, MOV doporučil sladit svůj přístup a také respektovat pravidla, že tito sportovci mohou soutěžit pouze jako individuální neturální sportovci. Týmové sporty tak nejsou brány v úvahu. Dále by mělo být zamezeno startovat sportovcům, kteří aktivně podporují válku, mají smlouvu s ruskou či běloruskou armádou nebo jejich bezpečnostními

agenturami a musí samozřejmě splnit všechny antidopingové požadavky, které se na ně vztahují. Na mezinárodní sportovní akce však nesmí být pozván žádný ruský nebo běloruský vládní či státní úředník. Toto rozhodnutí se ale netýká samotné účasti na olympijských hrách, nýbrž pouze na kvalifikačních soutěžích. Samotné rozhodnutí o účasti nebo neúčasti na olympiádách v Paříži 2024 a Milano Cortině 2026 bude podle MOV přijato ve vhodnou dobu.⁹⁵ MOV tak přijalo postoj, který se tváří rozhodně, nicméně ve výsledku může způsobit více problémů než užitku. Jinými slovy, prozatím dalo MOV od rozhodování “ruce pryč”. Přineslo pouze poměrně jasné a pádné argumenty, jak by se měly sportovní organizace chovat, nicméně konečné rozhodnutí ponechalo na nich. Zní to velmi demokraticky a spravedlivě, ale v konečném důsledku to může přinést je větší nerovnost a nespravedlnost. Sporty si z možností vyberou a už na začátku bude některým ruským a běloruským sportovcům umožněno startovat, jiným ne. Bude záležet tedy čistě na tom, v jakém sportu soutěží.

Mezinárodní olympijský výbor se ve svém názoru na účast ruských a běloruských sportovců na mezinárodních akcích za více než rok od války významně posunul. Od prvotního doporučení všem sportovním organizacím a pořadatelům, aby tyto sportovce vyřadily, až naopak po doporučení, aby jim start za upravených podmínek povolen.

---

⁹⁵ IOC: Following a request by the 11th Olympic Summit, IOC issues recommendations for International Federations and international sports events organisers on the participation of athletes with a Russian or Belarusian passport in international competitions, *Olympic.com* [online], 28.3.2023, [cit. 28.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/srycu>.

5.3. Reakce a postoj Mezinárodní lyžařské federace - FIS

Mezinárodní lyžařská federace nebyla ve svých reakcích tak rychlá, jako MOV. V době vypuknutí války na Ukrajině se v Rusku konal Světový pohár ve skicrossu. Sportovci do Ruska odletěli rovnou z olympijských her v Pekingu a ještě na letišti se podivovali, že závody nebyly zrušeny. Situace byla natolik vypjatá, že téměř všem připadalo nesmyslné do Ruska jet. Nicméně pro ně byla vypravena dvě speciální letadla (kvůli kovidu mnoho letadel nelétalo), takže všichni letěli a doufali, že vše bude v pořádku. Nejen těsně před, ale i po vypuknutí konfliktu činovníci FIS odmítli zrušit závody. Bylo to pro ně obtížné, protože na to neexistovala žádná dohoda se sponzory, televizí atd. Na válku se žádná pojistka pro případ zrušení závodu nevztahovala. Ruští organizátoři sportovcům navíc odmítli poskytnout dopravu na letiště. Pravděpodobně věřili, že když v Rusku zůstanou do dalšího dne, kdy se měly konat závody, budou všichni závodit. Všichni sportovci, samozřejmě kromě ruské reprezentace, se rozhodli k závodům nenastoupit. FIS je nicméně uspořádala a na start přišli pouze sportovci Ruska. Samotné rozhodování o nenastoupení nebylo jednoduché. Vždyť sportovci jsou na závodech proto, aby závodili, je to jejich práce a zároveň jejich vášeň. Navíc ruská trať patřila k těm nejoblíbenějším. Některým týmům pomohli vyřešit dilema sponzoři, kteří si nepřáli, aby jimi podporovaní skikrosaři v Rusku na závodech startovali, jiným to zakázaly národní svazy a někteří se museli rozhodnout sami. FIS každopádně neměla sílu na to závody zrušit. Sportovci se tak mohli začít vracet domů až dva dny po začátku války, v době, kdy přestávala fungovat letecká spojení s Evropou, takže návrat domů byl dobrodružný.⁹⁶ FIS vyjádřila podporu všem ukrajinským sportovcům dva dny po invazi,⁹⁷ a protože pod hlavičkou FIS probíhalo mnoho mezinárodních závodů, musela reagovat na otázku účasti ruských a běloruských sportovců. Následovala tak den staré

---

⁹⁶ Osobní zkušenost a také ČTK: Bojkot! Skikrosaři nenastoupili v Rusku do kvalifikací na závody SP, *Sport.cz* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/QrycJ>.

⁹⁷ FIS: Solidarity and support for FIS Ukrainian athletes and teams, *Fis-ski.com* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryce>.

doporučení MOV a 1. března 2022 vydala stanovisko, že těmto sportovcům nebude nadále umožněno startovat na mezinárodních závodech.⁹⁸

Na konci května 2022 se konal kongres FIS, na kterém měly zastoupení všechny země, jež jsou součástí FIS, a také jednotlivé lyžařské disciplíny. Válka na Ukrajině však nebyla předmětem žádného oficiální jednání⁹⁹, protože bylo po konci hlavní lyžařské sezóny, FIS patrně doufala, stejně jako všichni ostatní, že válka bude nejpozději do konce léta minulostí. Také kvůli tomu se možná v kalendáři závodů na další sezónu, který byl schválen tímto kongresem, objevoval například opět světový pohár ve skicrossu v Rusku. FIS se otázkou účasti Rusů a Bělorusů zabývala až na svém dalším kongresu v červenci. Ve zprávě o tom vypovídá krátká poznámka, že současná situace, kdy ruští a běloruští sportovci nemohou mimo svoji zemi nikde startovat, zůstane v platnosti po celou letní sezónu a k tématu se kongres vrátí opět znovu na podzim.¹⁰⁰ K tématu se skutečně vrátil a 22. října 2022 vydal zprávu, že zákaz bude platit i pro celou nadcházející zimní sezónu 2022/23 pro všechny úrovně závodů pod hlavičkou FIS. Stalo se tak na základě doporučení MOV.¹⁰¹ Více se k tomu FIS během sezóny již nevyjádřila a svůj postoj neupřesnila ani po doporučení MOV z 28. března 2023. Na jaře 2023 je jasné, jakým způsobem se FIS postaví k letní části lyžařské sezóny, tedy že i nadále bude platit zákaz startu pro ruské a běloruské lyžaře. Je pravděpodobné, že se FIS bude problematikou více zabývat až před samotnou zimní sezónou, stejně jako tomu bylo v roce 2022. Z pohledu olympijských her má FIS na finální rozhodnutí čas, protože v letních měsících nejsou na programu závody světových sérií žádné olympijské disciplíny a samotné kvalifikace na zimní olympijské hry se budou odehrávat až v sezóně 2024/2025.

---

⁹⁸ FIS: Russian and Belarusian athletes not to take part in FIS competitions, *Fis-ski.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/nrycW>.

⁹⁹ FIS: Decisions of the 53rd International ski congress, *Fis-ski.com* [online], 16.5.2022 [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/8ryci>.

¹⁰⁰ FIS: Decision of the FIS council at July 2022 meeting, *Fis-ski.com* [online], 5.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Prycw>.

¹⁰¹ FIS: Decisions of the FIS council at its autumn meeting 2022, *Fis-ski.com* [online], 22.10.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Eryco>.

Mezinárodní lyžařská federace zůstala za více než rok válečného konfliktu na Ukrajině ve svém názoru prozatím konzistentní a start ruských a běloruských sportovců na mezinárodních závodech od začátku invaze stále nedovoluje.

5.4. Reakce a postoj Mezinárodní federace ledního hokeje - IIHF

Mezinárodní federace ledního hokeje (IIHF) vyjádřila již den po invazi, tedy 25. února 2022, zarmoucení a hluboké znepokojení nad událostmi na Ukrajině. Celá IIHF, včetně své Rady, odsoudila použití vojenské síly a vyzvala k použití diplomatických prostředků k řešení konfliktu. Důsledky konfliktu a další vlastní postup slíbila vyřešit co nejrychleji, v rámci několika dní.¹⁰² Mimořádné zasedání Rady IIHF se skutečně konalo 28. února 2022. Rada opět odsoudila vojenský zásah na Ukrajině a rozhodla se přijmout opatření. V tomto poměrně krátkém čase rozhodla o pozastavení účasti všech ruských a běloruských národních týmů a klubů všech věkových kategorií. Respektovala tak, stejně jako FIS, výzvu MOV. Přijala ale také rovnou rozhodnutí, že Mistrovství světa juniorů, které se mělo konat na přelomu 2022/23 v Rusku, bude přeloženo do jiné pořadatelské země. Nečekala, na rozdíl třeba od FIS, jakým způsobem se bude konflikt vyvíjet a rozhodla se jednat ihned. Na závěr usnesení vyjádřila IIHF naději, že konflikt bude co nejdříve vyřešen mírovou cestou.¹⁰³ Na ruské a běloruské hokejisty a hokejistky hrající v zahraničí se však zákaz nevztahoval. 16. března tak mohla svět oblétnout zpráva, že Alexander Ovečkin překonal v počtu vstřelených gólů v NHL legendárního Jaromíra Jágra a stal se třetím nejúspěšnějším střelcem historie této nejprestižnější hokejové soutěže. Ve stejnou dobu Jaromír Jágr pořádal v Praze charitativní turnaj, jehož výtěžek použil na podporu ukrajinských uprchlíků v České republice. Zároveň i na dálku gratuloval Ovečkinovi k překonání vlastního maxima.¹⁰⁴ Na tom by nebylo nic tak

---

¹⁰² IIHF: Statement from the IIHF, *iihf.com* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OrycN>.

¹⁰³ IIHF: IIHF Council takes definitive action over Russia, Belarus, *iihf.com* [online], 28.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/KrycH>.

¹⁰⁴ AYKROYD, Lucas: Ovechkin passes Jagr in goals, *iihf.com* [online], 16.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Sryc2>.

kontroverzního, kdyby Ovečkin, který teoreticky nereprezentoval v tu dobu Rusko ani žádný ruský klub, ale svůj americký tým Washington Capitals, nebyl zároveň velkým obdivovatelem a podporovatelem ruského prezidenta Putina. Ještě v tu dobu s ním měl na sociálních sítích profilovou fotografii. Když na to byl krátce po invazi dotazován, odpověděl pouze: „*Putin je můj prezident. Já nejsem politik, ale sportovec. Doufám, že všechno brzy skončí a je to opravdu těžká situace pro obě strany.*”¹⁰⁵ Zde je však na místě dodat, že NHL je v podstatě soukromá “společnost” na rozdíl od národních federací je zcela nezávislá na Mezinárodní hokejové federaci a také na MOV.

Etická komise hokejové federace musela začít v polovině března řešit dva případy možného porušení mezinárodních pravidel etického chování. Prvním z “hříšníků” byl ruský hokejový svaz, který se měl dopustit porušení pravidel údajným zasíláním pokynů týmům Kontinentální hokejové ligy (KHL), aby podnikaly demonstrativní akce na podporu války. Druhým pak někdejší prezident s titulem čestného prezidenta IIHF René Fasel, který se postavil na stranu Ruska a přijal spolupráci s KHL.¹⁰⁶ Jaký byl výsledek této kauzy IIHF dosud nezveřejnila,¹⁰⁷ nicméně v březnu 2023 obletěla svět zpráva, že Švýcar Fasel získal ruské občanství¹⁰⁸.

Mezitím se ruská a běloruská federace odvolaly proti zákazu účasti svých národních týmů na soutěžích IIHF. Odvolání však disciplinární komise IIHF zamítla s tím, že rozhodnutí Rady z 28. února 2022 nebylo sankcí, ale bezpečnostní politikou, kterou měla Rada IIHF pravomoc přijmout na základě dostatku informací. Bezpečnostní politika tak podle IIHF nebyla diskriminační, ale byla přiměřená, stejně jako rozhodnutí zrušit mistrovství světa juniorů, které bylo záhy přeloženo do kanadského Edmontonu, a to na základě oprávněných obav o bezpečnost a svobodu pohybu hráčů, fanoušků, diváků a médií. Toto rozhodnutí IIHF bylo konečné.¹⁰⁹

---

¹⁰⁵ MARKUP, Michal: Ovečkin k Ukrajině: Putin je můj prezident. Já nejsem politik, ale sportovec. Válka musí skončit, *iRozhlas.cz* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/grycq>.

¹⁰⁶ IIHF: IIHF Council refers cases for Ethics Board, *iihf.com* [online], 24.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/jrycE>.

¹⁰⁷ Bráno k 20. dubnu 2023.

¹⁰⁸ LLOYD, Owen: Former IIHF President Fasel acquires Russian citizenship, *Insedethegames.biz* [online], 15.2.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/SrycB>.

¹⁰⁹ STEISS, Adam: Disciplinary Board dismisses Russia, Belarus appeals, *iihf.com* [online], 5.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Drycp>.

Rada IIHF na svém postoji za celý rok nic nezměnila a otázku případného znovuzачlenění ruských a běloruských národních a klubových týmů do soutěží IIHF projednávala znovu až v březnu 2022. Na základě zhodnocení rizik, které si nechala zpracovat, rozhodla, že stále není bezpečné znovu týmy těchto zemí začlenit zpět do soutěží pod hlavičkou IIHF a nestane se tak po celou sezónu 2023/2024 ani v případě Mistrovství světa.¹¹⁰

Ve sportovních soutěžích je rozdíl mezi reprezentací země a reprezentací klubu, což se projevuje především v týmových sportech. Na rozdíl od sportů individuálních, kde zákaz startu, pokud je vydán, je poměrně jasný, v týmových sportech toto neplatí. Má to svoji logiku. Například hokejoví hráči jakékoli národnosti reprezentují - vedle případného působení v národním týmu - primárně klub, za který hrají. Tímto klubem jsou také placeni. To se týká ruských hráčů, kteří žijí v USA, hrají v NHL, jsou placeni americkými kluby, žijí ve Spojených státech a také tam pravděpodobně platí daně. S jejich účastí na zápasech by neměl být problém. Na druhou stranu mají stále občanství Ruské federace a kvůli tomu mají jiní individuální sportovci zákaz startovat na závodech a turnajích. Otázkou zůstává, co je opravdu fér přístup. IIHF se rozhodla účast na klubových soutěžích pouze na základě občanství nepostihovat. To znamená, že hráči mající ruské či běloruské občanství, ale hrající za nějaký zahraniční klub, se mohou zápasů NHL nadále účastnit. Když se však měl v Praze na podzim 2022 konat zápas NHL mezi Nashville Predators a San Jose Sharks, za které hráli i ruští hokejisté, vzedmula se v České republice poměrně velká vlna odporu. Česká vláda v září prostřednictvím Ministerstva zahraničí v dopise upozornila NHL, že ruští hokejisté v České republice nejsou vítáni, neboť Česká republika podporuje Ukrajinu. Celý schengenský prostor by hráčům s ruským občanstvím neměl vydat víza. Klub San Jose sharks se proti tomu však poměrně ostře ohradil: „*Jsmе jeden tým. Takže jestli řeknou, že jeden nesmí jet, nepojedeme nikdo. Jsme parta. Co se ve světě děje, není vina hráčů. Neudělali nic špatného, takže by neměli být za nic trestáni. Stojíme za nimi,*“ vzkázal Mike Grier, generální manažer San Jose.¹¹¹ Ruští hráči navíc víza již měli a po jednáních mezi

---

¹¹⁰ IIHF: Update on Russia and Belarus, *iihf.com* [online], 22.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/8rycG>.

¹¹¹ LACINA, Jiří: Konflikt s NHL? Vláda ruské hokejisty v Praze nechce, zámoří na nich trvá, *Hokej.cz* [online], 23.9.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/brycF>.

českou stranou a vedením NHL nakonec mohli do České republiky přicestovat.¹¹² Tento incident možná z globálního pohledu nevypadá jako něco významného, nicméně přesně popisuje, proč je zdánlivě jasné a jednoduché rozhodnutí o zákazu startu sportovců určité národnosti problematické a mnohvrstevnaté.

Mezinárodní hokejová federace i více než rok po ruské invazi na Ukrajinu zaujímá stále konzistentní postoj, tedy vyřazení ruských sportovců z mezinárodních akcí. Nicméně soukromým subjektům, jakým je například NHL, nemůže do jejich záležitostí hovořit a tak těchto soutěží nemají ruští a běloruští sportovci zákaz se účastnit. Nutno podotknout, že hrají v klubových, nikoli národních barvách, takže v podstatě je splněna podmínka, kterou požaduje MOV, tedy bez národních symbolů agrasora a jeho pomocníka.

---

¹¹² PRAVDA, Petr, Tereza, ŠÍDLOVÁ: Konec debat. Ruští hokejisté z NHL v Praze hrát budou, *Seznamzpravy.cz* [online], 29.9.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/GrycR>.

5.5. Reakce a postoj Mezinárodní gymnastické federace - FIG

Mezinárodní gymnastická federace FIG v reakci na začátek ozbrojeného konfliktu na Ukrajině uspořádala zasedání 26.2. 2022, kde vyjádřila znepokojení nad ruskou invazí na Ukrajinu a také přijala několik opatření. Jedním z nich bylo, že ruská a běloruská státní vlajka ani hymna nesmí až do odvolání figurovat na žádných akcích schválených FIG. Všechny světové soutěže, World Cup a World Challenge Cup, stejně jako závody nižší kategorie pod FIG, které se měly konat v Rusku a Bělorusku, zrušila s okamžitou platností, a zároveň prozatím nedovolila přidělování nějakých dalších akcí pod hlavičkou FIG. Vyjádřila také solidaritu a nabídla pomocnou ruku gymnastické komunitě na Ukrajině. Start ruských sportovců na mezinárodních akcích však neřešila.¹¹³

První, kdo musel nová pravidla FIG ctít, byli organizátoři Mistrovství světa v Cottbusu prakticky ihned po jejich zveřejnění. Mužská prostná vyhrál totiž běloruský reprezentant Yahor Sharamkou a nesměla tak poprvé zaznít hymna tohoto státu.¹¹⁴

Úplný zákaz pro ruské a běloruské gymnasty, funkcionáře a rozhodčí přišel až o několik dní později, kdy s platností od 7. března 2022, po zasedání Výkonného výboru FIG.¹¹⁵ Toto nařízení bylo vydáno 4. března a den poté na Světovém poháru v Dauhá vyšel na stupně vítězů pro bronzovou medaili ruský reprezentant Ivan Kuljak s kontroverzním písmenem "Z"¹¹⁶ na hrudi, zatímco vedle něj na nejvyšší příčce stál vítězný Ukrajinec Ilja Kovtun.¹¹⁷ Mezinárodní gymnastická federace začala incident okamžitě řešit a požádala etickou komisi FIG, aby zahájila disciplinární řízení proti

---

¹¹³ FIG: FIG decision regarding the conflict in Europe, *Gymnastics.sport* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Sryca>.

¹¹⁴ FIG: Two titles for Ukrainian gymnasts as Cottbus kicks off World Cup season, *Gymnastics.com* [online], 28.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Mryc3>.

¹¹⁵ FIG: FIG adopts further measures against Russia and Belarus, *Gymnastics.com* [online], 4.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lrycV>.

¹¹⁶ *Písmenem "Z" je označována od začátku konfliktu některá ruská vojenská technika, která míří na Ukrajinu, "Z" se tak stalo symbolem této války a každý, kdo ho používá, odkazuje na podporu ruskému režimu.*

¹¹⁷ ULRICHOVÁ, Tereza (2022): Ruský gymnasta prohrál s Ukrajincem, pro medaili si šel s písmenem "Z" na hrudi, *seznamzpravy.cz* [online], 7.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/grycT>.

ruskému gymnastovi.¹¹⁸ V polovině května vyšlo rozhodnutí, podle kterého byl Ivan Kuliak za své chování sankcionován odebráním medaile z tohoto závodu Světového poháru a musel vrátit odměnu 500 švýcarských franků, plus zaplatit náklady na řízení ve výši 2 000 švýcarských franků, dále se po dobu jednoho roku nesmí účastnit žádné soutěže pod patronací FIG. Pokud však plošné sankce budou trvat ještě rok od tohoto rozhodnutí, jeho trest vyprší teprve šest měsíců po skončení plošného zákazu ruským sportovcům.¹¹⁹

Po zbytek roku 2022 FIG žádný nový postoj k účasti Rusů a Bělorusů na gymnastických soutěžích nezaujala, ani na svých kongresech a setkáních podle oficiálních zpráv o ničem spojeném s válkou na Ukrajině nejednala. Až v lednu 2023 se kladně vyjádřila k prohlášení MOV z 25. ledna o solidaritě s Ukrajinou a sankcích proti Rusku a Bělorusku. Dále se FIG rozhodla respektovat závěry MOV, že sport je nezávislý na politice a povinností sportovních organizací je chránit práva sportovců bez jakékoliv formy diskriminace a v souladu s Olympijskou chartou. Připustila tak možnost návratu ruských a běloruských gymnastů na mezinárodní závody.¹²⁰ Výkonný výbor FIG však na základě svého zasedání nakonec 3. března 2023 potvrdil opatření přijatá 26. února a 4. března předchozího roku, podle kterých se běloruští a ruští sportovci, funkcionáři i rozhodčí nesmí až do odvolání účastnit soutěží pod hlavičkou FIG.¹²¹ Prezident FIG Morinari Watanabe navštívil počátkem dubna 2023 Ukrajinu, kde tyto otázky konzultoval i s prezidentem Zelenským. Konečné rozhodnutí, jakým způsobem bude FIG reagovat na doporučení MOV však padne na zasedání Výkonného výboru FIG v turecké Antalyi 12. a 13. května 2023.¹²²

Mezinárodní gymnastická federace si během více jak roku prošla téměř všemi fázemi. Od povolení startu ruským a běloruským gymnastům, které však trvalo pouze

---

¹¹⁸ IGF: Incident at the Doha World Cup - FIG statement, *Gymnastics.sport* [online], 6.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Hrycj>.

¹¹⁹ FIG: Russian gymnast sanctioned with one year ban by the Disciplinary Commission, *Gymnastics.sport* [online], 15.5.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/trycD>.

¹²⁰ FIG: FIG position on IOC statement regarding solidarity with Ukraine, *Gymnastics.sport* [online], 27.1.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/arycC>.

¹²¹ FIG: Official News from the Executive Committee, *Gymnastics.sport* [online], 3.3.2023, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/ErycZ>.

¹²² FIG: FIG statement on President Watanabe's visit to Ukraine, *Gymnastics.sport* [online], 6.4.2023, [cit. 28.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/XrycU>.

krátce, přes jeho úplný zákaz až k připuštění možnosti opětovného startu, který však neschválil výkonný výbor a další postup by se měl řešit v květnu 2023.

5.6. Reakce a postoj světového tenisu - ITF, WTA, ATP

Organizace světového tenisu je o něco složitější, než v případě jiných sportů. Je zde Mezinárodní tenisová federace - ITF, která řídí světové dění v tenise, pořádá turnaje ITF nižších kategorií, čtyři Grand Slamy (Australian Open, French Open, Wimbledon, US Open) a také tři týmové soutěže (Davis Cup, Billie Jean King Cup, Hopman Cup). S ITF spolupracuje Ženská tenisová organizace - WTA, která pořádá ženské profesionální turnaje. Existuje samozřejmě i mužský ekvivalent, Asociace profesionálních tenistů - ATP, ta se stará o pořádání mužských profesionálních turnajů. Obě tyto asociace spolupracují s ITF především na Grand Slamech, nicméně stejně jako například v případě NHL u hokeje, jsou obě tyto organizace samostatné a nezávislé subjekty, které se přímo neodpovídají žádné nadřazené organizaci.

Mezinárodní tenisová federace byla ve svém prohlášení velmi rychlá a poměrně unikátní. Již druhý den po invazi přišla s prohlášením, že nejvyšší prioritou je ochránit bezpečnost tenistů a všech, kteří se účastní akcí ITF. Kvůli obavám o bezpečnost tak ITF zrušila turnaj ITF World Tennis Tour M15 (nižší mezinárodní soutěž), který měl být v dubnu na Ukrajině a na dobu neurčitou zrušila veškeré akce ITF konané v Rusku.¹²³ Navzdory doporučením MOV nezaujala ihned žádný postoj k ruským a běloruským státním symbolům na turnajích. Ten přijala až o týden později 1. března, kdy je zakázala používat až do odvolání. Ruští a běloruští sportovci nicméně byli i nadále připouštěni ke všem soutěžím. Netýkalo se to všech týmových soutěží, které byly přihlašovány ruskou a běloruskou tenisovou federací, protože těmto federacím bylo pozastaveno členství

---

¹²³ ITF: ITF statement regarding the Russian invasion of Ukraine, *itftennis.com* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycf>.

v ITF. Zrušen byl také společný turnaj nejvyšší ženské a mužské části okruhu ITF (WTA a ATP), který se měl konat v říjnu v Moskvě.¹²⁴

Druhý den po ruské invazi na Ukrajinu se ironií osudu stal světovou jedničkou Rus Daniil Medvedev. ATP se k situaci vyjádřila týden po začátku konfliktu a oznámila, že přebírá veškerá opatření, která učinila ITF. Během toho týdne se ATP pokoušela navázat spojení se všemi bývalými i současnými hráči a ostatními členy tenisové komunity a zjišťovala, jestli jsou v bezpečí a zda jim nemůže nějak pomoci,¹²⁵ a totéž učinila také WTA.¹²⁶

Tak jako většina ostatních sportů, i tenis se zapojil do pomoci ukrajinským kolegům a ITF společně s WTA a ATP věnovaly na humanitární účely a ukrajinské tenisové federaci částku 700 tisíc USD. Nadto pořádaly různé charitativní turnaje a na nejvyšších soutěžích tenisté solidaritu s Ukrajinou demonstrovali modro žlutými páskami a stuhami.¹²⁷

ITF se také musela nějakým způsobem postavit k turnajům Billie Jean Kingové a Davis Cup. V obou případech se tenisté ruské federace kvalifikovali do finálových zápasů jako vítězné týmy z roku 2021. ITF rozhodla, že tyto země nahradí v pořadí další země z předchozího ročníku a celý pavouk turnajů musel být předělán i kvůli běloruským tenistům, kteří se taktéž měli účastnit.¹²⁸

V dubnu se pořadatelé Wimbledonu domluvili s britskou vládou a rozhodli se zrušit účast ruských a běloruských tenistů na tomto nejprestižnějším Grand Slamu.¹²⁹ Proti tomuto rozhodnutí se však ohradily ATP i WTA s tím, že jde o porušení dosavadních dohod, kdy je uvedeno, že start na Wimbledonu je podmíněn žebříčkem ATP. Ruští a běloruští sportovci měli dále na okruhu ATP startovat pod neutrální vlajkou, tak jak to

---

¹²⁴ ITF: Joint statement by the international governing bodies of tennis, *itftennis.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/krycl/>

¹²⁵ ATP: Joint statement by the international governing bodies of tennis, *atptour.com* [online], 1.3.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/mrycg>.

¹²⁶ WTA: Joint statement by the international governing bodies of tennis, *wtatennis.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/JrycS>.

¹²⁷ ITF: Tennis unites for tennis plays for peace initiative to support Ukraine, *itftennis.com* [online], 8.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Hryc0>.

¹²⁸ ITF: ITF Board confirms replacements for Russians and Belarusian teams, *itftennis.com* [online], 14.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycv>.

¹²⁹ ČTK: Tenisté z Ruska a Běloruska byli kvůli invazi na Ukrajinu vyloučeni z Wimbledonu, *Globe24.cz* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycX>.

doporučila ITF.¹³⁰ Ženská a mužská tenisová organizace navrhly, že pokud Wimbledon k těmto mezením přistoupí, nebudou tenisté na tomto turnaji dostávat body do celkového světového žebříčku.¹³¹ Toto řešení bylo nakonec přijato,¹³² ale vášně ohledně zákazu ruských a běloruských tenistů nezahnilo. LTA počátkem prosince 2022 oznámila, že za vyřazení těchto tenistů z Wimbledonu dostala od ATP pokutu ve výši jednoho milionu amerických dolarů a také pohružku, že v případě opakování zákazu v roce 2023 bude LTA vyloučen z ATP Tour.¹³³

Pozastavení činnosti ruské a běloruské tenisové federace ratifikovala valná hromada ITF 6. května 2022. Tím potvrdila, že obě země nemohou zasahovat do mezinárodních týmových soutěží ITF a stažení všech akcí ITF z Ruska a Běloruska až do odvolání. Nezměněna zůstala také politika “neutrálního sportovce”, což znamenalo, že ruští a běloruští hráči se i nadále mohli účastnit soutěží, avšak pod podmínkou neutrality, tedy bez státní příslušnosti. Nadále tak zůstaly zakázány veškeré ruské i běloruské státní znaky a symboly, včetně projevů vlastenectví k těmto zemím.¹³⁴

V zimě 2023 se jako u jiných sportů situace trochu více vyhrtila. Přišlo na řadu plánování akcí na letní sezonu. ITF zůstal ve svém názoru konzistentní a nadále povoloval start ruských a běloruských tenistů a tenistek pod neutrálním označením. Možný problém nastal opět u Wimbledonu,¹³⁵ zástupci organizujícího All England Clubu však 31. března 2023 potvrdili, že i tito sportovci se budou moci největšího tenisového

---

¹³⁰ ATP: ATP Statement on decision to ban Russian Belarusian players, *atptour.com* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycO>;

WTA: WTA Statement on decision to ban Russian & Belarusian players, *wtatennis.com* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vryc5>.

¹³¹ GOLD, Oliver: Travnatá show bez Rusů i bodů. Sporné rozhodnutí, které však vyrestalo všechny, *Denik.cz* [online], 10.6.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Brycb>.

¹³² MILLER, Ben: Wimbledon 2022: Why are there no ranking points this year? ATP, WTA decision explained, *Sportingnews.com* [online], 10.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/9rycc>.

¹³³ PA MEDIA: LTA fined \$1m by ATP for banning Russian players from tournaments, *Theguardian.com* [online], 7.12.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/JrycY>.

¹³⁴ ITF: ITF EGM upholds suspension of Russian and Belarusian federation, *itftennis.com* [online], 9.5.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Jrycn>.

¹³⁵ ITF: ITF Statement - Russian and Belarusian athletes entry into UK events, *itftennis.com* [online], 31.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/zryc6>.

svátku účastnit.¹³⁶ Dost možná se tak stalo i kvůli předchozí pokutě za ročník 2022 a varování ze strany ATP.¹³⁷

Postoj ITF zůstal neměnný i po doporučení MOV 28.března 2023. Ruská a běloruská federace zůstávají vyloučeny ze světového tenisu a hráči se mohou turnajů účastnit pouze pod neutrální vlajkou. ITF si ve svém prohlášení však byl plně vědom, že i tato pravidla se mohou měnit, v závislosti na konkrétním pořadateli a pořadatelské zemi.¹³⁸

Mezinárodní tenisová federace jednala okamžitě po vypuknutí války zrušením turnajů v Rusku a na Ukrajině. Týden poté zakázala státní symboly Ruska a Běloruska, nikoli však účast jednotlivců z těchto zemí. Zrušeny pro tyto sportovce byly pouze týmové soutěže, včetně Davis Cupu a turnaje Billy Jean Kingové. Stejně jako ITF se zachovaly také WTA a ATP. Jediné, kde ruští a běloruští tenisté nemohli v roce 2022 soutěžit, byl Wimbledon, ale to by se v roce 2023 již nemělo opakovat. Jinak po celou dobu ruské agrese na Ukrajině se ruští a běloruští tenisté mohli objevovat na světových mítincích všech úrovní a tenis by mohl být jedním ze sportů, kde by někteří z nich měli dostat šanci startovat na olympijských hrách pod neutrální vlajkou.

---

¹³⁶ ČTK: Ruští a běloruští tenisté můžou na Wimbledon. Reprezentovat budou jako neutrální sportovci, *iRozhlas.cz* [online], 31.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Aryc8>.

¹³⁷ FULLER, Russell: Wimbledon: WTA could have fines imposed on LTA and All England Club for banning Russian players, *bbc.com* [online], 21.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Erycx>.

¹³⁸ ITF: ITF statement - Russian and Belarusian athletes entry into UK events, *itftennis.com* [online], 31.3.2023, [cit. 28.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/zryc6>.

5.7. Reakce a postoj Mezinárodní atletické federace a Evropské atletické asociace -IAAF a EAA

Světová atletická federace IAAF hned 24. února 2022 vydala prohlášení, ve kterém odsoudila ruskou invazi na Ukrajině a nabídla pomoc Ukrajinské atletické federaci. Nepředpokládala však, že by to mělo ovlivnit plány na mistrovství světa družstev v chůzi v Muscatu v Ománu nebo halové mistrovství světa v Bělehradě ve stejném roce. IAAF také připomněla, že Ruská atletická federace má od roku 2015 pozastavenou účast ve světové atletice z důvodu porušení dopingu, a proto není způsobilá pořádat světové atletické akce ani vysílat týmy na mezinárodní šampionáty.¹³⁹

Postoj však IAAF upravila hned 1. března, kdy v reakci na válku na Ukrajině přijala nová opatření. Všichni sportovci, pomocný personál i úředníci z Ruska a Běloruska jimi byli s okamžitou platností vyloučeni ze všech akcí Světové atletické série. Z nejbližších akcí se to týkalo mistrovství světa v Oregonu v USA, halového mistrovství světa v Bělehradě a mistrovství světa družstev v atletice v chůzi v Muscatu, které navíc začínalo za několik málo dní. Navíc rada IAAF pozastavila činnost běloruské atletické federace na pávaném zasedání 9.-10. března. Ruská federace má tuto činnost pozastavenou již od roku 2015 kvůli dopingovým skandálům a od té doby není způsobilá pořádat světové atletické závody ani vysílat týmy na mezinárodní šampionáty. Prezident světové atletiky Sebastian Coe k tomu v projevu k Radě řekl: *„Svět je zděšen tím, co Rusko udělalo, napomohlo mu Bělorusko. Světoví lídři se snažili této invazi vyhnout diplomatickými prostředky, ale marně vzhledem k neochvějnému záměru Ruska napadnout Ukrajinu. Bezprecedentní sankce, které na Rusko a Bělorusko uvalují země a průmysl po celém světě, se zdají být jediným mírovým způsobem, jak narušit a znemožnit současné záměry Ruska a obnovit mír. Každý, kdo mě zná, pochopí, že uvalování sankcí na sportovce za činy jejich vlády je proti mi srstí. Kritizoval jsem praxi politiků, kteří se zaměřují na sportovce a sport, aby dělali politické body, když ostatní sektory pokračují ve svém podnikání. To je jiné, protože vlády, podniky a další mezinárodní organizace zavedly sankce a opatření proti Rusku napříč všemi sektory.*

¹³⁹ WORLD ATHLETICS: World Athletics statement on Ukraine, *Worldathletics.org* [online], 24.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/1rycy>.

*Sport musí zintenzivnit a připojit se k tomuto úsilí, aby ukončil tuto válku a obnovil mír. Nemůžeme a neměli bychom to odkládat."*¹⁴⁰ Evropská atletická asociace stejné rozhodnutí potvrdila v tentýž den. Opatření se tak týkalo z jejího pohledu především atletického mistrovství Evropy v Mnichově a dále Evropského vrhačského poháru v Leirii v Portugalsku, Evropského poháru na 10 000m ve francouzském Pacé, mistrovství Evropy v atletice v off-road běhu v El Pasu na španělském ostrově La Palma, mistrovství Evropy v atletice do 18ti let v Jeruzalémě a mistrovství Evropy v krosu SPAR v Turíně. Další případná opatření si uložila EAA projednat na Evropské atletické radě v květnu v Mnichově. Prezident evropské atletiky Dobromir Karamarinov k tomu řekl: *„Evropská atletika je 100% spojena se Světovou atletikou a všemi ostatními mezinárodními sportovními federacemi v odsuzování současné invaze Ruska na Ukrajinu. Tragické scény války a ničení, kterých jsme denně svědky na svých televizních obrazovkách a na sociálních sítích, nemají místo v dnešní moderní Evropě, natož v našem světě sportu. Čím dříve bude nalezeno příměří a řešení této hrozné války, tím lépe pro všechny zúčastněné strany."*¹⁴¹

O den později se rada IAAF dohodla na rozšíření sankcí o běloruskou atletickou federaci. K těmto sankcím patří zákaz pořádání jakýchkoli mezinárodních či evropských atletických akcí, včetně Světové atletické série, jednodenních setkání a jiných mezinárodních soutěží. Dále nulové zastoupení v Kongresu, nevydání jakékoli akreditace k účasti na jakýchkoli akcích Světové atletické série, včetně halového mistrovství světa a mistrovství světa. Uplatnění sankcí IAAF potvrdila Světová atletická rada na plánovaném zasedání 10. března 2022.¹⁴² V tu dobu navíc probíhal proces obnovení Ruské atletické federace (RusAF), které vede ruská pracovní skupina. Její šéf Rune Andersen uznal, že ruská invaze na Ukrajinu uvrhla stín na celé Rusko, včetně sportu. Pracovní skupina nicméně doporučila, aby obnova ruského atletického svazu i nadále pokračovala, kvůli předejití riziku, že by se tato navrátila k předešlým dopingovým

---

¹⁴⁰ WORLD ATHLETICS: World Athletics Council sanctions Russia and Belarus, *Worldathletics.org* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/yryc7>.

¹⁴¹ EUROPEAN ATHLETICS: European athletics council sanctions Russia and Belarus, *European-athletics.com* [online], 2.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/NryYL>.

¹⁴² WORLD ATHLETICS: Sanctions applied to Belarus federation, *Worldathletics.org* [online], 10.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/xryYt>.

praktikám, pokud by proces obnovy byl pozastaven. Andersen také řekl, že RusAF dosáhla významného pokroku v mnoha oblastech, ale ještě není připravena na úplné obnovení. Obavy nicméně zůstaly kolem vedení ruské národní antidopingové agentury. Padla tak řada doporučení, jakým způsobem by rada pro obnovení RusAF měla pokračovat.¹⁴³

Postoj světové atletiky se v podstatě od té doby ve vztahu k ruským a běloruským sportovcům neposunul. V dubnu 2022 IAAF založila společně s Mezinárodní atletickou nadací a členy Asociace Diamantové ligy Ukrajinský fond na podporu profesionálních sportovců postižených konfliktem v jejich zemi. Cílem je zajistit elitním ukrajinským atletům aby mohli i nadále trénovat a kvalifikovat se na velké světové akce. Fond byl otevřen s rozpočtem 190 tisíc amerických dolarů, sbírka byla otevřena až do konce roku 2023 a měla plán podpořit více než 100 ukrajinských sportovců.¹⁴⁴ Skutečně se finančně spolupodílela na nákladech na trénink a především byla z tohoto fondu placena účast celé ukrajinské delegace na mistrovství světa v Oregonu v létě 2022.¹⁴⁵

Sankce ve světové i evropské atletice pokračovaly i v halové sezóně 2023. Nicméně v únoru toho roku funkcionáři schválili výjimku pro šest ruských sportovců, kteří by po splnění antidopingových kritérií mohli znovu soutěžit jako neutrální sportovci.¹⁴⁶

V březnu 2023 v předvečer ročního výročí invaze Ruska na Ukrajinu, Rada světové atletiky přijala rozhodnutí, která se mimo jiné týkala i ruských a běloruských sportovců. Schválila například opětovné pokračování procesu obnovy ruské atletické federace, která byla již sedm let vyřazena kvůli dopingu, samozřejmě však po splnění všech plánů obnovy a nezávislém auditu. Neznamenal to však, že by ruským sportovcům bylo automaticky umožněno startovat na mezinárodních závodech. Rada totiž znovu potvrdila rozhodnutí z března 2022, vylučující ruské a běloruské atlety, podpůrný personál, představitele členských federací a úředníky, kteří jsou občany těchto dvou

---

¹⁴³ WORLD ATHLETICS: Sanctions applied to Belarus federation, *Worldathletics.org* [online], 10.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/xryYt>.

¹⁴⁴ WORLD ATHLETICS: Ukraine Fund launches to support athletes affected by conflict, *Worldathletics.org* [online], 8.4.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/cryYM>.

¹⁴⁵ WORLD ATHLETICS: Ukrainian athletes benefit from fund to attend World Athletics Championships, *Worldathletics.org* [online], 30.6.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryYz>.

¹⁴⁶ WORLD ATHLETICS: World Athletics approves the applications of six Russians to compete as neutral athletes, *Worldathletics.org* [online], 6.2.2023, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/VryYK>.

zemí, ze všech akcí Světové atletické série. Ty zahrnují Světovou atletickou sérii (World Athletic Series), Kontinentální pohár (Continental Tour) a další. Rada navíc doporučila organizátorům Diamantové ligy, kontinentálních pohárů, Label Race a jiných soukromých mítinků, aby zvolili stejný přístup. Aby se mohli ruští a běloruští sportovci a funkcionáři opět vrátit na světové akce, schválila Rada zřízení pracovní skupiny, která bude doporučovat, za jakých podmínek jim to bude umožněno.¹⁴⁷ Toto rozhodnutí však bylo učiněno ještě před vydáním doporučení ze strany MOV.

Mezinárodní atletická federace tedy nechala závodit ruské a běloruské sportovce přibližně týden po invazi, poté jim start zakázala a do konce dubna 2023 se na jejím postoji nic nezměnilo.

---

¹⁴⁷ WORLD ATHLETICS: World Athletics council decides on Russia, Belarus and female eligibility, *Worldathletics.org* [online], 23.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/fryYr>.

6. Průzkum mezi evropskými komisemi sportovců

Komise sportovců v olympijském hnutí, stejně jako v jednotlivých sportech, v posledních letech nabývají na významu. Všeobecně je ve sportu snaha sportovce a sportovkyně více zapojit nejen jako ty, o kterých je rozhodováno, ale také jako ty, kteří svým názorem pomáhají rozhodovat. Pokud se budeme držet olympijského hnutí, existuje zde velký tlak aby každá země, která má svůj olympijský výbor, měla v jeho rámci také Komisi sportovců, jež se spolupodílí na jeho fungování. V současné době¹⁴⁸ mám tu čest být osobně v této komisi v rámci Českého olympijského výboru a účastnit se některých procesů přímo. Zpravidla se jedná o dobrovolnou činnost, takže i vykazovaná úroveň práce se liší nejen podle jednotlivých států, ale také v čase. Komise sportovců při některých olympijských výborech bohužel nejsou a nebyly příliš aktivní, u jiných je tato aktivita buď kolísavá nebo naopak velká. Samostatné komise sportovců existují také v rámci Evropského olympijského výboru i Mezinárodního olympijského výboru, do kterých se pravidelně konají volby. Česká republika má v současné době¹⁴⁹ zastoupení na evropské úrovni v osobě biatlonistky Lucie Charvátové, která je rovněž členkou české komise sportovců.

Stejně jako aktivita jednotlivých komisí v rámci států je různá, pochopitelně se liší i jejich samotné fungování. Přesto jsem se rozhodla, že jednotlivé komise požádám o vyjádření k problematice reakcí sportovního prostředí na ruskou invazi na Ukrajinu. Dopředu jsem tušila, že úspěšnost takového šetření může být problematická, názor sportovců ovšem považuji za důležitý.

První problém nastal již v samotném shánění kontaktů. Z celkového počtu padesáti národních olympijských výborů se mi podařilo shromáždit kontakt přímo na komisi sportovců pouze ve čtrnácti případech, započítám-li také naši komisi. Naprostá většina evropských komisí sportovců, pokud vůbec o ní figuruje zmínka na stránkách jejich národního olympijského výboru, zde neuvádí žádný kontakt. Použila jsem proto ve zbytku případů oficiální kontakty, většinou na sekretariáty jednotlivých olympijských výborů. Celkem jsem rozeslala padesát dotazníků. Vrátilo se mi bohužel pouze osm

---

¹⁴⁸ Květen 2023.

¹⁴⁹ Taktéž .

a v několika případech omluva, že si dotazník vzhledem k dynamicky se vyvíjející situaci nepřejí vyplňovat.

Mohu se pouze dohadovat, proč většina neodpověděla vůbec. Obávám se, že je to často způsobeno samotnou neaktivitou komise v některých státech. Tato moje domněnka se opírá o informace, které mám například o fungování jednotlivých komisí sportovců, ale také aktivitě uvnitř evropské komise sportovců. Na druhou stranu jistě existuje i mnoho komisí, které se rozhodly neodpovědět právě kvůli “třaskavosti” toho tématu v posledních měsících. Mnohých se to týká velmi osobně, proto tento postoj chápu, nicméně početní rozdělení se již bohužel nedozvím, a v této části práce musím pracovat pouze s daty, která mám.

V dotazníku na postoj evropských komisí k účasti sportovců k vyloučení ruských a běloruských sportovců z mezinárodních soutěží po invazi Ruska na Ukrajinu. Vcelku jednoznačně vyšlo, že komise se touto problematikou zabývaly a ve většině zaujaly jasné stanovisko, ve kterém byly pro jejich vyloučení. Menší část z nich, která stanovisko nezaujala, tak učinila proto, že se členové komise na jasném postoji neshodli. V naprosté většině případů pak toto stanovisko v průběhu roku nezměnily. Na závěr jsem se ptala, jestli souhlasí s účastí ruských a běloruských sportovců na olympijských hrách v Paříži 2024. V polovině případů s ní nesouhlasí, druhá polovina k tomuto nezaujala vlastní postoj. Je nutno dodat, že komise sportovců v tomto ohledu nemají žádnou pravomoc rozhodovat a mnohé tak pouze čekají na to, jakým způsobem se k této problematice postaví jejich národní olympijský výbor, případně Mezinárodní olympijský výbor.

7. Postoj české komise sportovců

Jak jsem již zmínila výše, sama jsem součástí české komise sportovců a s jejím souhlasem jsem oprávněná na tomto místě informovat o jejím postoji. Je nutné dodat, že téma se stalo nejen uvnitř sportovního prostředí, ale i mezi širší veřejností natolik konfliktní, že v důsledku nepřímo vedlo ke změně uvnitř naší komise a já sama jsem se později stala její předsedkyní.¹⁵⁰

V rámci komise jsme se o problematice bavili od samého počátku války na Ukrajině. Vzhledem k tomu, že jsem se sama nacházela v době invaze v Rusku na závodech, prožívala jsem situaci velice intenzivně a později jsem se k ní vyjadřovala i v médiích.¹⁵¹ Od samého počátku jsme s ostatními kolegy řešili, jestli k této k vyřazení sportovců máme zaujmout jasný veřejný postoj. Diskuze to mnohdy byly velmi vzrušené. V samotném počátku většina z nás chápala, že okamžité vyřazení Rusů a Bělorusů bylo nutné, nicméně někteří členové, zcela oprávněně, již v té době zdůrazňovali, že toto rozhodnutí je v rozporu s Olympijskou chartou. Ve velmi vypjaté době začínající války v Evropě se tato poznámka zdála vedlejší, nicméně po nějaké době konfliktu a vychladnutí vášní se stala zcela relevantní. Již na jaře 2022 jsme se v komisi domluvili, že k vyřazení ruských a běloruských sportovců nebudeme veřejně zaujímat jakékoli stanovisko, pokud to nebude zcela nutné. Další více než půl rok jsme na toto téma vedli pouze diskuze, nicméně na postoji se nic nezměnilo. Téma ve společnosti poměrně utichlo a opět se objevilo až se změnou postoje MOV, který se snažil najít nástroj, jak odpoutat politiku od sportu, naplnit Chartu a zároveň neporušovat lidská práva, tak jak je popisuje OSN.¹⁵²

Na počátku roku 2023 byla naše komise ze strany vedení ČOV požádána, abychom zaujali stanovisko k účasti ruských a běloruských sportovců na olympijských hrách v roce 2024, na olympijských kvalifikacích, a také k možnému bojkotu her ze strany ČOV. Vzhledem k tomu, že uvnitř komise nepanovala shoda, a také proto, že jsme

---

¹⁵⁰ Od dubna 2023

¹⁵¹ MAČÍ, Josef: Závodit po invazi? Morálně nepřijatelné, říká lyžařka po návratu z Ruska, *Seznamzpravy.cz* [online], 27.2.2022 [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/XryY1>.

¹⁵² OSN: Deklarace lidských práv, *osn.cz* [online], [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/gryYJ>.

v takto závažné věci nechtěli mluvit za naše sportovce, jsme se rozhodli uspořádat mezi českými sportovci průzkum.

Dotazník byl v únoru 2023 zaslán členům českého olympijského týmu, tedy sportovcům, kteří se v posledních osmi letech zúčastnili olympijských, světových, evropských nebo plážových her, organizovaných ČOV. Hlasování se nakonec zúčastnilo 208 sportovců. Ani tento průzkum však nepřinesl naprosto jednoznačné stanovisko.¹⁵³

V dotazu na postoj k účasti ruských a běloruských sportovců na OH v Paříži 2024 a v olympijských kvalifikacích 49% dotázaných odpovědělo, že je proti jejich účasti bez výjimky, 31% dotázaných se vyslovilo pro jejich účast, ale pouze pod neutrální vlajkou a po distancování se od války na Ukrajině. Dalších 8% bylo proti jejich účasti v případě, že veřejně schvalují nebo podporují válku na Ukrajině a stejných 8% zvolilo možnost pro jejich start bez omezení. Pouze zbylá 4% se k otázce nechtěla vůbec vyjadřovat. Ačkoli z odpovědí není patrná většinová shoda, je jasné, že nejvíce sportovců se vyjádřilo proti návratu ruských a běloruských sportovců do mezinárodního sportu. Na druhou stranu po odečtení 4%, která se nechtěla vyjádřit, dalších 47% jejich návrat nějakým způsobem nevylučuje.

Druhou otázkou bylo, jaký je postoj českých sportovců k možnému plnému bojkotu olympijských her v Paříži 2024 ze strany České republiky¹⁵⁴, respektive ČOV v souvislosti s účastí ruských a běloruských sportovců. Zde již byly výsledky mnohem jednoznačnější. 67% se vyslovilo proti nařízenému bojkotu olympiády, 23% bylo naopak pro nařízený bojkot, zbylých 10% se k otázce nechtělo vyjadřovat. Je tedy naprosto jasné, že sportovci si ve velké většině nepřejí, aby kvůli případné účasti ruských a běloruských sportovců na olympijských hrách v Paříži 2024 česká strana reagovala bojkotem, a naši reprezentanti by na nich tak sami nemohli startovat. Nicméně 23% sportovců, kteří tento bojkot připouští, je nezanedbatelné procento.

Jak již bylo řečeno, z odpovědí nevyplýval jakýkoli jasný výsledek, a tak se komise rozhodla, výzkum takto prezentovat, ale jasný postoj nezaujímat. Téma se nicméně

---

¹⁵³ OSOBA, Michal: S Rusy, nebo bez? Čeští sportovci se neshodli, ukázal průzkum. O bojkotu mají jasněji, *Sport.cz* [online], 29.3.2023 [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/TryYe>.

Viz také příloha.

¹⁵⁴ *Bojkot byl myšlen nejen politický, ale plný, takže by se neúčastnili nejen čeští politici a diplomaté, jako tomu bylo například v případě Pekingu 2022, ale ani čeští sportovci.*

stalo veřejně velmi diskutovaným a vedlo k velkým vášním, výkonný výbor ČOV výsledky průzkumu mezi sportovci vzal na vědomí.

Vzhledem k velké pozornosti, kterou téma vzbudilo ve společnosti, byl na ČOV vyvíjen tlak, aby zaujal jasné stanovisko, byla za podpory ČOV zřízena expertní komise¹⁵⁵, spolupracující také se zahraničím. Tato komise má připravit podklady pro MOV, jež by právně zakotvily případné vyřazení ruských a běloruských sportovců z olympijských her v Paříži. K činnosti této komise ani k vnitřním záležitostem ČOV nemám oprávnění se dále vyjadřovat. Zatím poslední informací k tomuto tématu na české půdě je přijetí usnesení Pléna ČOV ze dne 27.4.2023, které se postavilo proti jakékoli formě účasti Ruska a Běloruska v olympijských kvalifikacích i na olympijských hrách v Paříži 2024, dokud bude trvat válečný konflikt na Ukrajině.¹⁵⁶

---

¹⁵⁵ LINKOVÁ, Veronika: ČOV a iniciátoři petice: Vznikne společná expertní skupina, *Olympijskytym.cz* [online], 15.2.2023, [cit. 1.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/SryYi>.

¹⁵⁶ ČTK: Český olympijský výbor se vymezil proti účasti ruských a běloruských sportovců na olympiádě, *iRozhlas.cz* [online], 27.4.2023, [cit. 1.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/ory9f>.

Závěr

V době dokončování této práce uplynulo od vypuknutí války na Ukrajině více než čtrnáct měsíců.¹⁵⁷ Nechci hodnotit postoje států ani nadnárodních organizací k válce jako takové, to není předmětem této práce. Konflikt nabyl nebývalých rozměrů a jen málokdo si před rokem dovedl představit, že tato agrese bude tak dlouhá a obludná. Ihned po jejím vypuknutí války většina lidí očekávala, že nebude mít takového trvání, všichni se snažili agresora zastavit co nejdříve. Tyto nálady na jaře 2022 podle mne úzce souvisí s reakcí sportovního prostředí, jakkoli na to nemáme tvrdá data. To, že naprostá většina sportovního světa se tvrdě postavila proti válce a vyloučila ruské a běloruské sportovce z mezinárodních soutěží, souviselo především s potřebou odmítnout tento konflikt a snažit se o jeho zastavení na všech frontách. MOV si možná záhy uvědomil problematiku tohoto rozhodnutí, především v částečném porušení Olympijské charty, a odůvodňoval vyřazení sportovců jejich vlastním bezpečím. I to mohlo být do jisté míry oprávněné. Jedním z mála sportů, který se sice za sankce postavil, nicméně umožnil ruským a běloruským sportovcům dále soutěžit pod neutrální vlajkou, byl tenis. Většina ostatních sportů za ten více než rok neprojevuje příliš velkou ochotu svůj postoj změnit, i když MOV v tomto ohledu svůj postoj změnilo a doporučilo mezinárodním federacím jejich názor přehodnotit. Jedním z hlavních důvodů, proč by měly výhradně rozhodovat právě mezinárodní federace, je snaha vyhnout se situaci, kdy by rozhodnutí, kdo bude a kdo nebude v kvalifikacích a olympiádě startovat, převzaly do rukou vlády jednotlivých států. Podle MOV by to byl konec světového sportu, tak jak ho známe dnes. Důležitým argumentem je také fakt, že na světě probíhá více než 70 ozbrojených válečných konfliktů a v žádném z nich není sport používán jako prostředek nátlaku. Je třeba si uvědomit, že MOV zastupuje 206 národních olympijských výborů a z nich konflikt na Ukrajině “zajímá” takřka pouze ty evropské, kterých je menšina.

Mezi mnou sledovanými sporty k zásadnější proměně názorů také nedošlo. V tenisu došlo pouze k tomu, že se ruští a běloruští hráči budou moci v roce 2023 zúčastnit

---

¹⁵⁷ Považuji zde za datum vypuknutí války jako takové 24. únor 2022, nikoli už obsazení Krymu v roce 2014.

Wimbledonu na rozdíl od roku předchozího. V atletice, lyžování, hokeji ani gymnastice se oficiální postoj federací nezměnil. Na mezinárodní úrovni nesmí stále ruští a běloruští sportovci startovat. Jiný je pochopitelně případ hokeje, kde například v NHL ruští hokejisté hrají. NHL je však soukromým subjektem, na který nedosáhne autorita MOV, protože na jeho výsledcích nejsou kvalifikace na olympiádu nijak přímo závislé.

Jediná oblast sportu, kde je již nyní jasné, že se kvalifikačních soubojů Rusové a Bělorusové nebudou moci účastnit, jsou kolektivní sporty. Přesto i toto pravidlo si každý sport může vykládat po svém, neboť kolektivní sport se dá chápat nejen jako hry velkých týmů, ale také dvojic. Dobrým příkladem mohou být veslaři, kajakáři a kanoisté. Pokud jede v lodi více než jeden člověk, dá se to podle některých již nazývat kolektivním sportem, a Rusové a Bělorusové by měli být tudíž z kvalifikačních soutěží vyřazeni.

Názor MOV se v tuto chvíli jeví jako vyzrálý postoj, který se zformuloval po široké a dlouhé debatě. Pro mnohé je však svým způsobem alibistický a může přinést více škody než užitku, protože konečné rozhodnutí a odpovědnost zcela ponechává na jednotlivých federacích. Jinými slovy, každý sport nechť si rozhodne sám, jestli nechá ruské a běloruské sportovce startovat v nadcházející sezóně a umožní jim tak kvalifikovat se na olympijské hry v roce 2024. Na první pohled se to může zdát jako poměrně férové řešení, které však může přinést mnohem víc chaosu a paradoxně také nespravedlnosti. Pokud se totiž sporty rozdělí na ty, které jim start umožní a na druhé straně ty, které jim startovat nedovolí, jak tomu současná situace napovídá, nebude zachována rovnost a spravedlnost. Pro sportovce bude štěstí či smůla, pod jakou federací právě oni závodí. Objevují se otázky jako "Proč by mohl na olympijských hrách startovat ruský tenista, ale běloruská atletka nikoli? Čím víc se provinila oproti svému ruskému kolegovi? Pouze tím, že si v dětství vybrala nesprávný sport!" Nebo může nastat případ, že jim bude umožněn start na kvalifikačních závodech a ponechána naděje, že budou moci na olympiádě startovat a MOV se, jak sám uvádí, ve správnou dobu rozhodne, že budou z her v roce 2024 vyloučeni. To by byla pro jednotlivé sportovce možná ještě větší rána. Být rok ponecháván v naději i nejistotě, trénovat na vrchol své kariéry a poté o něj přijít, to je pro sportovce hotová noční můra. Proto zde v souvislosti s MOV hovořím o alibismu, jakkoli chápu, že jasné rozhodnutí, či nařízení

jedné či druhé varianty je velmi komplikované. Přesto by podle mého názoru mělo být jednotné, aby se nespravedlnost jen nenásobila.

Za správné považuji zmínit, že MOV založil krátce po invazi Ruska na Ukrajinu fond na podporu ukrajinských sportovců. Rok po začátku války MOV tento svůj závazek potvrdil a aby dosáhl podpory pro sportovce, kteří by mohli startovat na olympijských hrách v Paříži 2024 a na zimních olympijských hrách Miláno Cortina 2026 ztrojnásobil tento fond na 7,5 milionu amerických dolarů. Za 12 měsíců trvání konfliktu fond využilo nejméně 3 000 ukrajinských sportovců a dalších členů olympijské komunity. Výdaje putovaly na finanční a logistickou podporu k zajištění tréninků a účasti na závodech sportovců poskytováním cestovní podpory, tréninkových zařízení, ubytování, vybavení a sportovního oblečení.

Je nutné přiznat si, že v tuto chvíli není žádné řešení ohledně účasti ruských a běloruských sportovců ideální a vždycky se bude nějaká skupina cítit poškozena, ať morálně či fakticky, a proto je zapotřebí hrany co nejvíce obrušovat. Sport jako takový má obrovský mírový potenciál, jakkoliv to zní jako klišé. Sport není o konfliktech, ale o soupeření podle jasných pravidel a v rámci fair play. To zahrnuje respekt k ostatním, pokoru v porážce a skromnost ve vítězství, i velkorysost v mezilidských vztazích, které má sport potenciál budovat napříč společnostmi i mezi různými kulturami. Sport může také spojovat lidi odlišného původu, barvy pleti, sexuální orientace nebo třeba politického názoru. V něm by měli být všichni na stejné startovní čáře bez ohledu na to, odkud pocházejí. Sport je skvělým prostředkem pro zavádění a udržování morálních a demokratických hodnot, rovnost, spravedlnost, svoboda, odpovědnost, respekt, to vše je v psaných i nepsaných pravidlech sportu obsaženo. Sport není "všelék", samotná jeho povaha však může sloužit jako příklad civilizovaného a mírového řešení.

Když jsem si téma této práce vybírala, věřila jsem, že při jejím dokončování již budou existovat pravidla a výsledky celého více než ročního hledání správné reakce sportu na konflikt. Také jsem doufala a věřila, že samotná válka bude už ukončená. Ani jedno se bohužel nestalo a nezbývá nám jen čekat, jakým způsobem se tato situace bude dál vyvíjet. Osobně bych byla moc ráda, kdyby v rámci sportu skupiny, které jsou buď pro vyřazení či ponechání ruských a běloruských sportovců v soutěžích, našly společnou

řeč a uměly se domluvit na co nejspravedlivějším řešení. Možná i ohlédnutí do historie, kdy jaké rozhodnutí ve výsledku mělo či nemělo význam, by bylo prospěšné.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

ADAIR, Daryl: Sport sanctions against invasive Russia, in: The geopolitical economy of sport: Power, politics, money and the state, New York, 2023

DOVADIL, Josef a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004.

GORETTI, Leo: *The sporting sanctions against Russia: Debunking the myth of sport's neutrality*, IAI Papers, 2022

HARMS, Victoria: Russia's invasion of Ukraine - Will it change the Olympics, Journal of emerging sport studies, Volume 7, St. Catharines, 2022.

HAVRÁNKOVÁ, Hana, PAVEL, HLADÍK, František, KOLÁŘ, Jiří, KÖSSL, Marek, WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999.

HENDL, Jan: Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace, Praha: Portál 2005.

KOLÁŘ, František: Stručná historie olympismu, In: Dovadil a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004.

Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996.

KUČEROVÁ, Nikol: Olympijské hry v roce 1936 v Garmisch-Partenkirchenu a v Berlíně, Diplomová práce, Technická univerzita v Liberci 2018

RYCHLÍK, Jan, BOHDAN, ZILYNKYJ, PAUL ROBERT, MAGOCSI: Dějiny Ukrajiny, Praha 2015.

VAIDIŠOVÁ, Natálie: Ukrajinské téma jako nástroj konsolidace Putinova Ruska, Praha, 2023, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Vedoucí práce Mgr. Daniela KOLENOVSKÁ PhD.

Elektronické zdroje

AFP, Olympics: North Korea triggers 2018 Winter Olympics security scare, *The Straits Times* [online], 23.9.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/GryPH>.

AMNESTY INTERNATIONAL: 6 věcí, které byste měli vědět o Mistrovství světa ve fotbale v Kataru, *Amenesty.cz* [online], 20.11.2022, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/hryP4>.

ATP: ATP Statement on decision to ban Russian and Belarusian Players, *atptour.com* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycO>.

ATP: Joint Statement by the International governing bodies of tennis, *atptour.com* [online], 1.3.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/mrycg>.

AYKROYD, Lucas: Ovechkin passes Jagr in goals, *iihf.com* [online], 16.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Sryc2>.

BACH, Thomas: Give peace a chance, *Olympics.com* [online], 11.3.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/9ryPv>.

BACH, Thomas: IOC president addresses G20 leaders summit in Bali, *Olympics.com* [online], 15.11.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/eryPb>.

BACH, Thomas: IOC President's speech - Beijing 2022 Closing Ceremony, *Olympics.com* [online], 20.2.2022 [cit. 12.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/4ryPf>.

BACH, Thomas: New years message 2023 by IOC president Thomas Bach, *Olympics.com* [online], 1.1.2023, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/kryPx>

BACH, Thomas: There is no peace without solidarity, *Olympics.com* [online], 21.9.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/wryPX>.

BACH, Thomas: Thomas Bach slams British government over Wimbledon ban on Russian players, *Tenis365.com* [online], 7.12.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/dryP9>.

BĚLOVSKÁ, Naďa: 40 let od “pingpongové diplomacie”, která přispěla ke sblížení USA s Čínou, *iRozhlas* [online], 12.4.2021, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Qry9W>.

BOHÁČ - SLÁMOVÁ: Místo lístků na autobusy a vlaky jsme vykoupili zbraně a náboje. Kyjev se v napjatém klidu připravuje na válku. *Woxpot.cz* [online], 21.2.2022 [cit. 12.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/BryPU>.

BUSSINES & HUMAN RIGHTS RESOURCE CENTRE: Pressure mounts for teams to boycott 2022 World Cup in Qatar, *Business-humanrights.org* [online], 23.3.2021, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/NryPD>.

CALDART, Isabella: Mistrovství světa ve fotbale 2022, “Největší symbolický úspěch moderního Kataru”, *Goethe.de* [online], říjen 2022, [cit. 17.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryPh>.

ČOV: Olympijská charta v aktuální znění, *Olympijskytym.cz* [online] 2.1.2012 [cit. 5.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vry9O>.

ČTK: Bojkot! Skicrosaři nenastoupili v Rusku do kvalifikací na závody SP, *Sport.cz* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/QrycJ>.

ČTK: Tenisté z Ruska a Běloruska byli kvůli invazi na Ukrajinu vyloučeni z Wimbledonu, *Globe24.cz* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycX>.

ČTK: Šestý jaderný test KLDR je dosud největší. Jižní Korea žádá potrestání, *iDnes.cz* [online], 3.9.2017, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/tryPo>.

ČTK: Český olympijský výbor se vymezil proti účasti ruských a běloruských sportovců na olympiádě, *iRozhlas.cz* [online], 27.4.2023, [cit. 1.5.2023].

ČTK: Ruští a běloruští tenisté můžou na Wimbledon. Reprezentovat budou jako neutrální sportovci, *iRozhlas.cz* [online], 31.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Aryc8>.

EUROPEAN ATHLETICS: European Athletics Council sanctions Russia and Belarus, *European-athletics.com* [online], 2.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/NryYL>.

FULLER, Russell: Wimbledon: WTA could have fines imposed on LTA and All England Club for banning Russian players, *bbc.com* [online], 21.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Erycx>.

FIG: FIG adopts further measures against Russia and Belarus, *Gymnastics.com* [online], 4.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lrycV>.

FIG: FIG decision regarding the conflict in Europe, *Gymnastics.sport* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Sryca>.

FIG: Russian gymnast sanctioned with one year ban by the Disciplinary Commission, *Gymnastics.sport* [online], 15.5.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/trycD>.

FIG: Two titles for Ukrainian gymnasts as Cottbus kicks off World Cup season, *Gymnastics.com* [online], 28.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Mryc3>.

FIG: FIG position on IOC statement regarding solidarity with Ukraine, *Gymnastics.sport* [online], 27.1.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/arycC>.

FIG: FIG statement on President Watanabe's visit to Ukraine, *Gymnastics.sport* [online], 6.4.2023, [cit. 28.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/XrycU>.

FIG: Official News from the Executive Committee, *Gymnastics.sport* [online], 3.3.2023, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/ErycZ>.

FIS: Decisions of the FIS Council at its Autumn Meeting 2022, *Fis-ski.com* [online], 22.10.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Eryco>.

FIS: Decision of the FIS Council at July 2022 Meeting, *Fis-ski.com* [online], 5.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Prycw>.

FIS: Decisions of the 53rd International Ski Congress, *Fis-ski.com* [online], 16.5.2022 [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/8ryci>

FIS: Russian and Belarusian Athletes not to take part in FIS Competitions, *Fis-ski.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/nrycW>.

FIS: Solidarity and Support for FIS Ukrainian Athletes and Teams, *Fis-ski.com* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryce>.

GOLD, Oliver: Travnatá show bez Rusů i bodů. Sporné rozhodnutí, které však vytrévalo všechny, *Denik.cz* [online], 10.6.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Brycb>.

IGF: Incident at the Doha World Cup - FIG statement, *Gymnastics.sport* [online], 6.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Hrycj>.

IIHF: IIHF Council takes definitive action over Russia, Belarus, *iihf.com* [online], 28.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/KrycH>.

IIHF: IIHF Council refers cases for Ethics Board, *iihf.com* [online], 24.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/jrycE>.

IIHF: Statement from the IIHF, *iihf.com* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OrycN>.

IIHF: Update on Russia and Belarus, *iihf.com* [online], 22.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/8rycG>.

IOC: IOC EB recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials, *Olympics.com* [online], 28.2.2022 [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/OryP0>.

IOC: IOC EB urges all ifs to relocate or cancel their sports events currently planned in Russia or Belarus, *Olympics.com* [online], 25.2.2022, [cit. 14.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/hryPS>.

IOC: IOC president Bach holds phone call with Ukrainian President Zelensky, *Olympics.com* [online], 15.12.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/xryPn>.

IOC: IOC president calls on national Olympic committees to choose the path of unity and peace, *Olympics.com* [online], 19.10.2022, [cit. 15.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryP5>.

IOC: IOC strongly condemns the breach of the olympic truce, *Olympics.com* [online], 24.2.2022, [cit. 14.4.2023], <https://1url.cz/tryPg>.

IOC: Following a request by the 11th Olympic Summit, IOC issues recommendations for International Federations and international sports events organisers on the participation

of athletes with a Russian or Belarusian passport in international competitions, *Olympic.com* [online], 28.3.2023, [cit. 28.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/srycu>.

IOC: IOC statement war in Ukraine one year on, *Olympics.com* [online], 22.3.2023, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Xrycz>.

IOC: Statement on solidarity with Ukraine sanctions against Russia and Belarus and the status of athletes, *Olympics.com* [online], 25.1.2023, [cit. 16.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/MrycL>.

ITF: ITF Board confirms replacements for Russians and Belarusian teams, *itftennis.com* [online], 14.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycv>.

ITF: ITF EGM upholds suspension of Russian and Belarusian federation, *itftennis.com* [online], 9.5.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Jrycn>.

ITF: ITF statement regarding the Russian invasion of Ukraine, *itftennis.com* [online], 25.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/erycf>.

ITF: Joint statement by the international governing bodies of tennis, *itftennis.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/krycl>.

ITF: Tennis unites for tennis plays for peace initiative to support Ukraine, *itftennis.com* [online], 8.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Hryc0>.

ITF: ITF Statement - Russian and Belarusian athletes entry into UK events, *itftennis.com* [online], 31.3. 2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/zryc6>.

JADRNÝ, Petr: Česko se připojí k diplomatickému bojkotu olympiády. “Do Pekingu nepojede nikdo z vlády”, oznámil Fiala, *iRozhlas* (online), 28.1.2022, (cit. 16.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/XK9DU>.

KANTA a kol.: Zimní olympijské hry v roce 2022 bude hostit Peking, *Radiozurnal.cz* (online), 31.7.2015, (cit. 17.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/6ryPp>.

LACINA, Jiří: Konflikt s NHL? Vláda ruské hokejisty v Praze nechce, zámoří na nich trvá, *Hokej.cz* [online], 23.9.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/brycF>.

LINKOVÁ, Veronika: ČOV a iniciátoři petice: Vznikne společná expertní skupina, *Olympijskytym.cz* [online], 15.2.2023, [cit. 1.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/SryYi>.

LLOYD, Owen: Former IIHF President Fasel acquires Russian citizenship, *Insedethegames.biz* [online], 15.2.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/SrycB>.

LOUGH, JIN: Olympics - France to skip 2018 Winter Games if security not assured. *Reuters* [online]. 21.9.2017, (cit. 16.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/lryPN>.

MAČÍ, Josef: Závodit po invazi? Morálně nepřijatelné, říká lyžařka po návratu z Ruska, *Seznamzpravy.cz* [online], 27.2.2022 [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/XryY1>.

MAREK, Jakub: Katar nemůže pořádat fotbalové MS v roce 2022 v létě, hledá se jiný termín, *iRozhlas.cz* (online), 8.1.2014, (cit. 17.4.2022), dostupné na: <https://1url.cz/sryPj>.

MARKUP, Michal: Ovečkin k Ukrajině: Putin je můj prezident. Já nejsem politik, ale sportovec. Válka musí skončit, *iRozhlas.cz* [online], 26.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/grycq>.

MILLER, Ben: Wimbledon 2022: Why are there no ranking points this year? ATP, WTA decision explained, *Sportingnews.com* [online], 10.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/9rycc>.

MITCHELL, Ellen: White House walks back remarks that US athletes might not participate in 2018 Olympics, *TheHill.com* [online], 7.12.2017, (cit. 16.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/WryPE>.

OSN (nedatováno): Deklarace lidských práv, *osn.cz* [online], [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/gryYJ>.

OSN, un.org, dostupné na: www.un.org/en/olympictruce.

OSOBA, Michal: S Rusy, nebo bez? Čeští sportovci se neshodli, ukázal průzkum. O bojkotu mají jasněji, *Sport.cz* [online], 29.3.2023 [cit. 4.5.2023], dostupné na: <https://1url.cz/TryYe>.

PA MEDIA: LTA fined \$1m by ATP for banning Russian players from tournaments, *Theguardian.com* [online], 7.12.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/JrycY>.

PRAVDA, Petr, Tereza, ŠÍDLOVÁ: Konec debat. Ruští hokejisté z NHL v Praze hrát budou, *Seznamzpravy.cz* [online], 29.9.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/GrycR>.

REINEKING, Jim: Nikki Haley U.S. Ambassador to U.N., says it's an 'open question' if U.S. athletes will compete in 2018 games, *usatoday.com* [online], 7.12.2017, (cit. 16.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/SryPq>.

Rezoluce OSN z roku 1993 A/RES/48/10, dostupné na: <https://1url.cz/xryPr>.

ROLLIN, Jack: 2015 FIFA corruption scandal, *Britannica* (online), 16.3.2023, (cit. 16.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/3ryPT>.

SPORT NEWS: Duhové pásy v Kataru nebudou. Asociace po výhrůžkách ze strany FIFA ustoupily, *Sport24.cz* (online), 21.11.2022 (cit. 17.4.2023), dostupné na: <https://1url.cz/hryPd>.

STEISS, Adam: Disciplinary board dismisses Russia, Belarus appeals, *iihf.com* [online], 5.7.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/Drycp>.

ULRICHOVÁ, Tereza: Ruský gymnasta prohrál s Ukrajinцем, pro medaili si šel s písmenem "Z" na hrudi, *Seznamzpravy.cz* [online], 7.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/grycT>.

United Nations: Seventy-seventh session, Agenda item 11, Sport for development and peace, *Undocs.org* [online], 23.11.2023, [cit. 15.4.2022], dostupné na: <https://1url.cz/rryPc>.

WORLD ATHLETICS: Sanctions applied to Belarus Federation, *Worldathletics.org* [online], 10.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/xryYt>.

WORLD ATHLETICS: Ukrainian athletes benefit from fund to attend World Athletics Championships, *Worldathletics.org* [online], 30.6.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/lryYz>.

WORLD ATHLETICS: Ukraine Fund launches to support athletes affected by conflict, *Worldathletics.org* [online], 8.4.2022, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/cryYM>.

WORLD ATHLETICS: World Athletics Council sanctions Russia and Belarus, *Worldathletics.org* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/yryc7>.

WORLD ATHLETICS: World Athletics statement on Ukraine, *Worldathletics.org* [online], 24.2.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/1rycy>.

WTA: Joint Statement by the International governing bodies of tennis, *wtatennis.com* [online], 1.3.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/JrycS>.

WTA: WTA Statement on decision to ban Russian & Belarusian players, *wtatennis.com* [online], 20.4.2022, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/vryc5>.

WORLD ATHLETICS: World Athletics approves the applications of six Russians to compete as neutral athletes, *worldathletics.org* [online], 6.2.2023, [27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/VryYK>.

WORLD ATHLETICS: World Athletics Council decides on Russia, Belarus and female eligibility, *worldathletics.org* [online], 23.3.2023, [cit. 27.4.2023], dostupné na: <https://1url.cz/fryYr>.

Periodika

KALENSKÁ, Renata: *Rozhovor s Milanem Jiráskem: Bojím se teroristického útoku v Pekingu*, in: Lidové noviny, roč. 21, č. 174, 26. 7. 2008.

LOMOVÁ, Olga: *Olympijské ideály v Pekingu*, in: Literární noviny, roč. 19, č. 32, 4. 8. 2008.

SODOMKOVÁ, Magdalena: *Peking 2008: Politici v roli chytré horákyně*, In: MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008.

VEČEŘA, Tomáš: *Je v cíli i přes protesty*, In: MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008.

Konference EOA Klaipeda 24-26 srpen 2022

BULATOVA, Maria: *The Olympic truce: The history and modernity*, in: The Olympic movement for international understanding and peace, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipeda 24-26 August 2022.

GANGAS, Dionyssis: *The Olympic movement as a soft power in the international environment*, in: The Olympic movement for international understanding and peace, Conference Proceedings EOA Seminar Klaipeda 24-26 August 2022.

Video

RYCHLÍK, Jan: *Válka na Ukrajině: historické souvislosti* (přednáška), in: Youtube [online], zveřejněno 6.4.2022 [vid. 2023-3-20], dostupné z: <https://1url.cz/Xr7KC>.

Seznam příloh

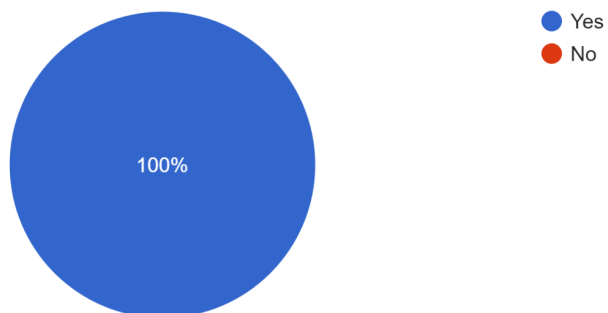
1. Grafy dotazníku pro evropské komise sportovců
2. Grafy dotazníku pro české sportovce
3. Grafické zpracování problematiky týkající se statusu ruských a běloruských sportovců pro kanceláře olympijských výborů Evropské unie

Přílohy

1. Grafy dotazníku pro evropské komise sportovců

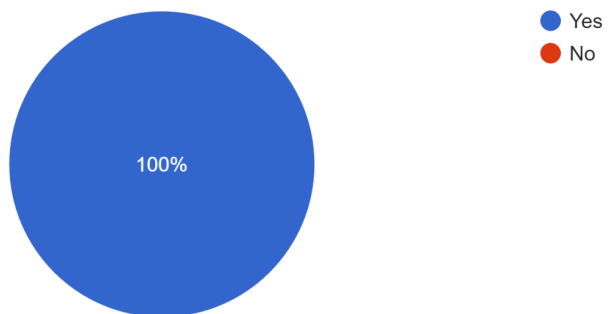
Do you have active athletes commission in your country?

8 responses

Did you deal with the situation in the commission regarding the elimination of Russian and Belarusian athletes immediately after the invasion (in a matter of days or a few weeks at the most)?

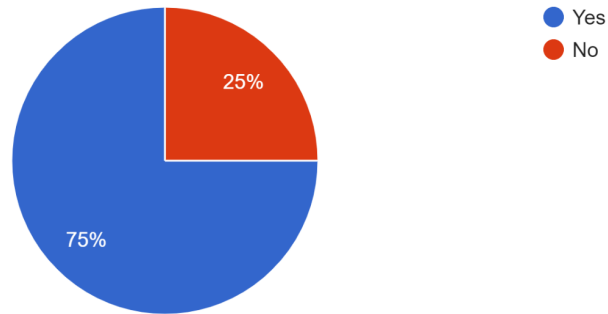
8 responses

If so, have you taken a clear position as the athletes' commission?

8 responses

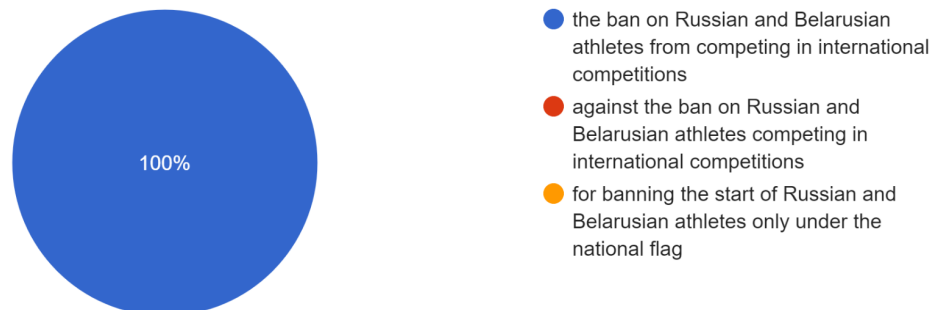
if you haven't taken a clear stand, why?

3 responses

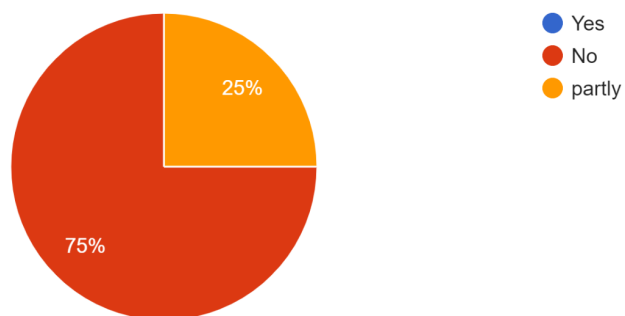
If so, what was it like?

7 responses

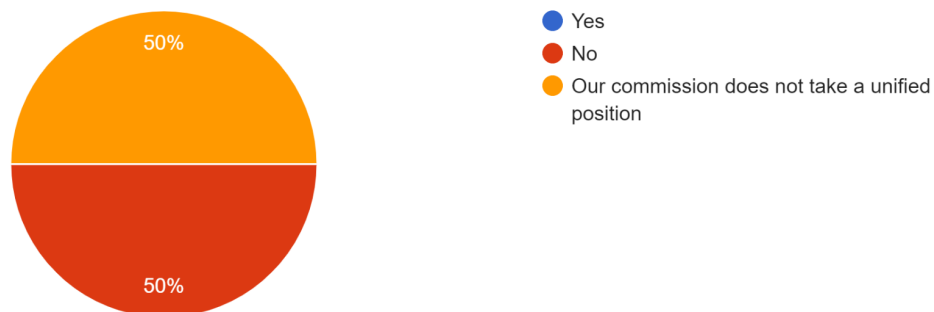
Has your committee changed its opinion on the issue in the course of almost a year?

8 responses

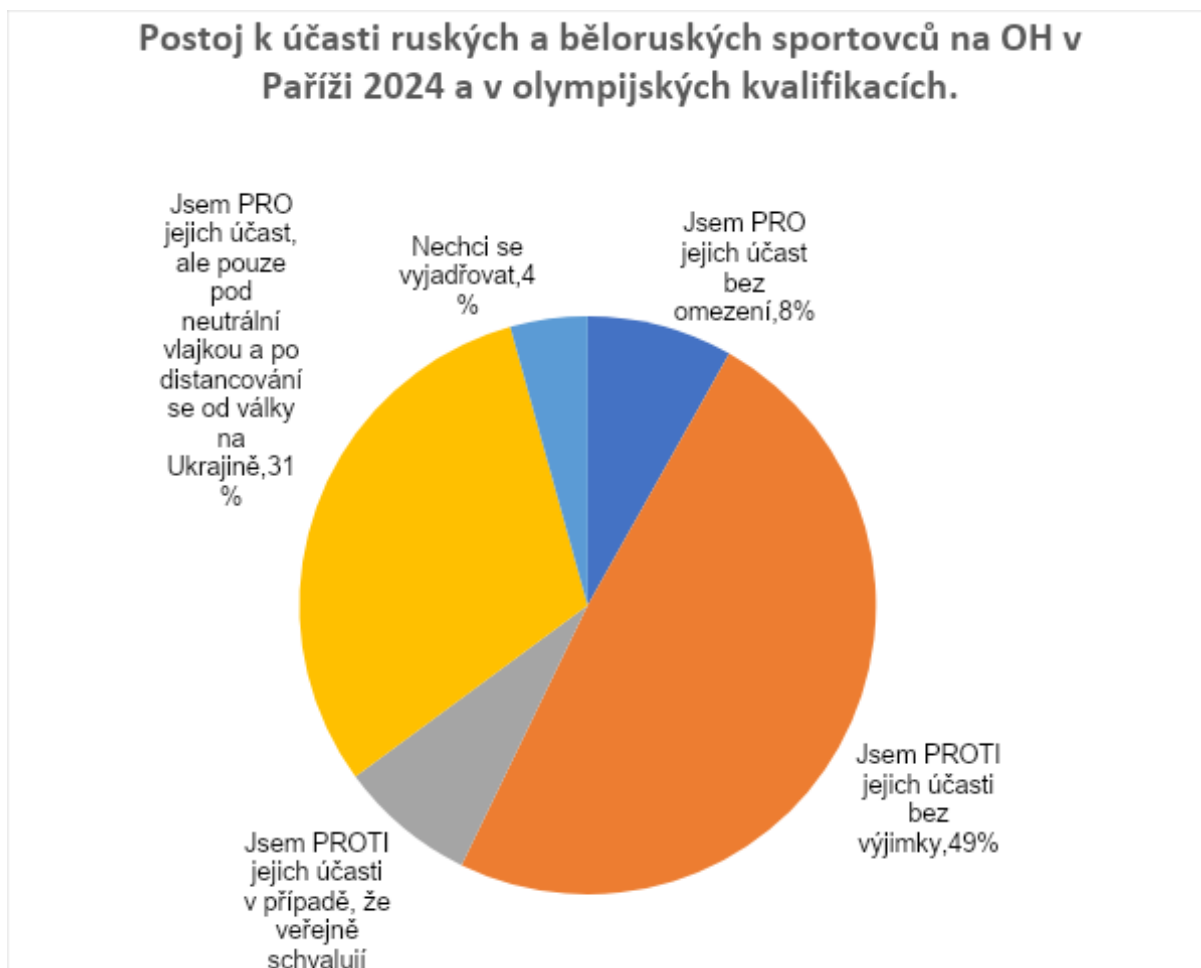
Do you agree with the participation of Russian and Belarusian athletes in the Olympic Games in Paris 2024?

8 responses

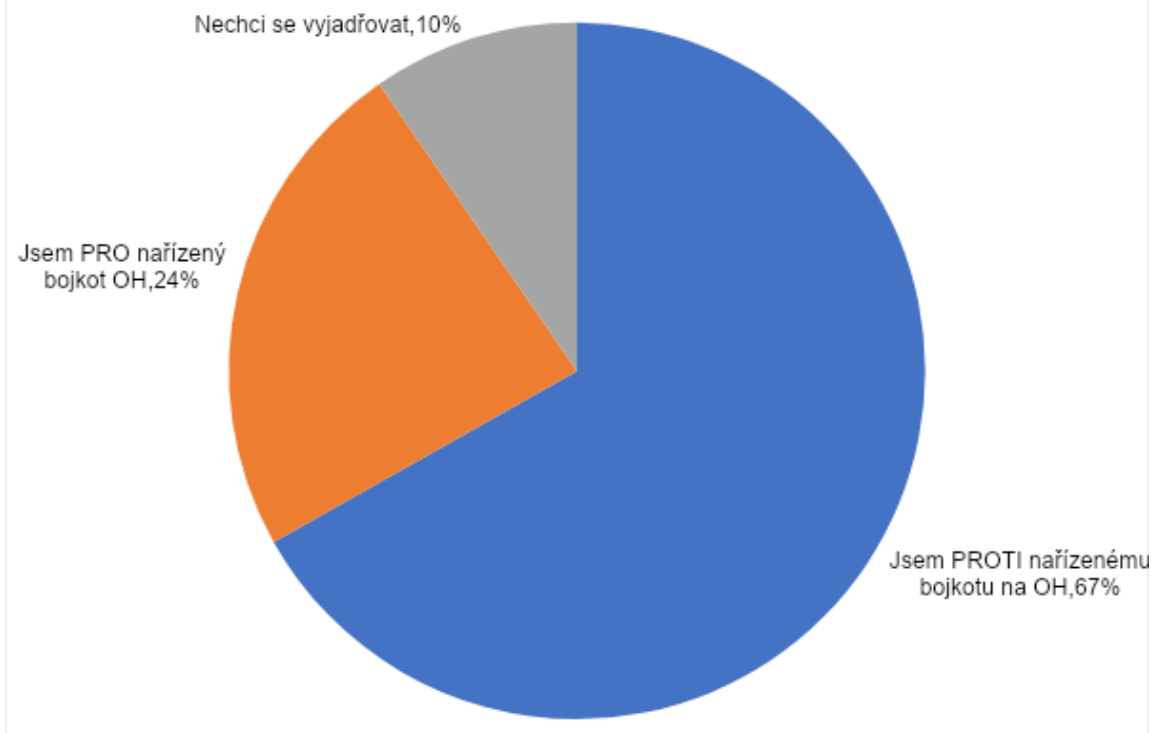

Zdroj: vlastní/autorky

2. Grafy dotazníku pro české sportovce

**Postoj k možnému bojkotu OH v Paříži 2024 ze strany ČR resp. ČOV
v souvislosti s účastí ruských a běloruských sportovců.**

Zdroj: Komise sportovců ČOV

3. Grafické zpracování problematiky týkající se statusu ruských a běloruských sportovců pro kanceláře olympijských výborů Evropské unie¹⁵⁸

Sankce EU na Rusko od začátku invaze

¹⁵⁸ EOC EU Office Webinar - Status of Russian and Belarusian athletes, 20.5.2023.

Sankce Evropské unie proti Bělorusku

EU SANCTIONS ON BELARUS

Since 24 February 2022 – Russian invasion in Ukraine

EU SANCTIONS ON BELARUS IN RESPONSE TO RUSSIA'S WAR ON UKRAINE & INTERNAL REPRESSION IN BELARUS

- Main sectors affected by the sanctions: banking, finance, transport and trade
- Sanctions target 195 individuals and 34 entities
- **THERE ARE NO SPECIFIC SANCTIONS ON SPORTS**

YET, SPORT IS INDIRECTLY IMPACTED

Reakce Mezinárodních a Evropských sportovních federací

REACTION FROM IFs/EFs – NON-EXHAUSTIVE LIST

TODAY

DECISIONS TAKEN AFTER IOC RECOMMENDATIONS FROM 28 MARCH 2023

BAN ON RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES EXTENDED	LAST STATEMENT	BAN ON RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES LIFTED	LAST STATEMENT	REINTEGRATION RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES UNDER DISCUSSION	LAST STATEMENT
International Basketball Federation (FIBA)	19.04.2023	World Triathlon (TRI)	13.04.2023	World Rowing (FISA)	20.04.2023
International Surf Association (ISA)	17.04.2023	World Skate	11.04.2023	World Sailing (WS)	14.04.2023
International Ice Hockey Federation (IIHF)	16.04.2023	World Taekwondo	04.04.2023	Badminton World Federation (BWF)	13.04.2023
International Equestrian Federation (FEI)	05.04.2023	United World Wrestling (UWW)	04.04.2023	International Skating Union (ISU)	07.04.2023
The International Federation of Sport Climbing	04.04.2023	International Table Tennis Federation (ITTF)	30.03.2023	Fédération Internationale de Gymnastique (FIG)	06.04.2023
International Luge Federation (FIL)	29.03.2023			World Aquatics	05.04.2023
International Biathlon Union (IBU)	29.03.2023			International Weightlifting Federation (IWF)	30.03.2023
				Union Cycliste Internationale (UCI)	30.03.2023

28 MARCH 2023

DECISIONS TAKEN BEFORE IOC RECOMMENDATIONS FROM 28 MARCH 2023

BAN ON RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES EXTENDED	LAST STATEMENT	BAN ON RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES LIFTED	LAST STATEMENT	SPECIAL CASES	
World Athletics	23.03.2023	International Fencing Federation (FIE)	10.03.2023	UEFA	RU banned but not BLR 05.04.2023
		International Boxing Association (IBA)	05.10.2022	International Tennis Federation (ITF)	RU and BLR allowed as „neutral“ in ATP and WTA tours but not Davis Cup nor BJK Cup tournaments 31.03.2023

28 MARCH 2023

IOC RECOMMENDATIONS FOR IFs ON THE PARTICIPATION OF ATHLETES WITH A RUSSIAN OR BELARUSIAN PASSPORT IN INTERNATIONAL COMPETITIONS

NO DECISION TAKEN YET / UNKNOWN STATE OF PLAY

BAN ON RUSSIAN & BELARUSIAN ATHLETES STILL IN PLACE UNTIL FURTHER NOTICE	LAST STATEMENT		
International Shooting Sport Federation (ISSF)	23.03.2023	International Modern Pentathlon Union (UIPM)	TBD
World Archery Federation (WA)	01.02.2023	World Curling Federation	23.09.2022
International Judo Federation (IJF)	26.01.2023	International Handball Federation (IHF)	07.03.2022
		International Golf Federation (IGF)	06.03.2022
		International Bobsleigh and Skeleton Federation (IBSF)	05.03.2022
		International Ski Federation (FIS)	04.03.2022
		International Ski Federation (FIS)	04.03.2022
		International Canoe Federation (ICF)	01.03.2022
		Fédération Internationale de Football Association (FIFA)	28.02.2022
		World Rugby	28.02.2022

2022

Reakce vlád států Evropské unie

EU Office

REACTION FROM GOVERNMENTS

- 02 February 2023
- 16 February 2023
- 21 February 2023
- 24 February 2023
- 15 March 2023
- 28 March 2023
IOC EXECUTIVE BOARD MEETING
- 03 April 2023

21 February 2023

JOINT STATEMENT ON RUSSIA'S WAR ON UKRAINE AND INTERNATIONAL SPORT SIGNED BY 35 COUNTRIES

- UK initiative: coordinated by [Lucy Frazer](#), Secretary of State for Culture, Media and Sport
- [Joint Statement](#): 35 nations met on 10 February 2023 and issued a **pledge support for ban on Russia and Belarus** from competing in international sporting events."
  - ➔ [Including 25 EU Member States](#)
- "We have **strong concerns** on how feasible it is for Russian and Belarusian Olympic athletes to **compete as 'neutrals'** ... when they are directly funded and supported by their states"

Australia, Austria, Belgium, Canada, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Japan, South Korea, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom, USA.

Reakce šesti členských států EU včetně České republiky

EU Office

REACTION FROM 6 EUROPEAN MEMBER STATES

- 02 February 2023
- 16 February 2023
- 21 February 2023
- 24 February 2023
- 15 March 2023
- 28 March 2023
IOC EXECUTIVE BOARD MEETING
- 03 April 2023

24 February 2023

6 EU SPORTS MINISTERS HAVE URGED THE IOC TO MAINTAIN AN EFFECTIVE BAN ON RUSSIA AND BELARUS IN INTERNATIONAL SPORT ON THE FIRST ANNIVERSARY OF THE INVASION OF UKRAINE

 Estonia	 Poland
 Latvia	 Czech Republic
 Lithuania	 Slovakia

- [Inside The Games](#) reported on the statement: 'We were **surprised and indignant to receive the statement of the IOC of January 25 this year**, which included provisions opening the gate for athletes from Russia and Belarus to return to international sports arenas, including participation in the next Olympic Games,' the joint statement reads.